

AFSKAFFELSEN AF IDRÆTSPRØVEN

Og konsekvenserne af dette

Bachelorprojekt

Andreas Darling Jensen

Vejleder: Jakob Iversen Ravn

Fag: Idræt

3. juni 2024

Antal tegn inkl. mellemrum: 64723

Studienummer: 3029706

Læreruddannelsen – UCSYD

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
State of the art	4
Status På Idrætsfaget (SPIF)	4
9. klasse prøve i idræt 2015 – en undersøgelse med fremadrettede perspektiver	4
Prøver i idræt 2010 – 2012	4
Problemformulering	5
Begrebsafklaring	5
Motivation	5
Læsevejledning	5
Videnskabsteoretisk grundlag	7
Undersøgellesdesign	8
Interview	8
Spørgeskema	10
Teori	12
Status På Idrætsfaget (SPIF)	12
Selvbestemmelsesteorien	15
Indre og ydre motivation	16
Analyse og diskussion	17
Spørgeskema	17
Interview	21
Lærerinterviews	21
Elevinterviews	26
Konklusion	31
Handleforslag	32
Perspektivering	33
Litteraturliste	34
Bilag	38
Bilag 1 – Interviewguide – Idrætsunderviserne	38

Bilag 2 – Kodning af lærerinterview.....	39
Bilag 3 – Kodning af elevinterview	40
Bilag 4 – Spørgeskema	41
Bilag 5 – Analyse af spørgeskema	43
Bilag 6 – Lærerinterview	46
Bilag 7 – Elevinterviews	53
Bilag 8 – Interviewguide – Eleverne.....	56
Bilag 9 – Handleforslag	57

Indledning

I 2009 blev det opdaget af den daværende formand for Dansk Idrætslærerforening, Martin Elmbæk Knudsen, at Undervisningsministeriet havde planer om at indføre forsøgsprøver i de praktisk/musiske fag, hvoraf idræt ikke var inkluderet (personlig kommunikation, 7. maj 2024, se bilag 6). Dette udløste en række hændelser, herunder interviews med den daværende undervisningsminister, Bertel Haarder, samt debat med Dorte Lange, fhv. næstformand i Danmarks Lærerforening. Dette resulterede til sidst i en aftale med Det Nationale Videnscenter for Kost, Motion og Sundhed (KOSMOS) om iværksættelse af forsøgsprøver inden for idrætsfaget (Bertelsen & Paustian, 2011)

KOSMOS afsluttede derfor i 2012 et 2-årigt udviklingsarbejde omhandlende prøver i idræt. KOSMOS konkluderede, at en afsluttende prøve i idræt kunne bidrage positivt til undervisningens tilrettelæggelse, indhold, mål og evaluering. Yderligere kunne implementeringen af idrætsprøven motivere elevernes læring og deltagelse (Bertelsen & Paustian, 2011) (Paustian & Bertelsen, 2013).

Med afsæt i KOSMOS' forsøgsarbejde, blev idræt som prøvefag et led i folkeskolereformen 2014. (Bekendtgørelse af lov om folkeskolen, 2014, §14). Grundlaget for implementeringen af idrætsprøven var, ifølge den daværende regering, et ønske om "at styrke fokus på bevægelse og motion samt idrætsfagets status og elevernes faglige udbytte af faget". (Kommunernes Landsforening, 2013, s. 14).

I foråret 2024 fremlagde partierne i folkeskoleforligkredsen en ny folkeskoleaftale. Dette er den største politiske aftale om folkeskolen siden folkeskolereform i 2014, og den medfører bl.a. ændringer i afgangsprøverne. Idræt i udskolingen er en af de fag, som står til at få beskåret 90 lektioner i løbet af 7.- 9.klasse, hvilket er det, som svarer til en lektion om ugen. Beskæringen er grundet tilføjjelsen af ekstra timer til de praktisk/musisk valgfag i udskolingen og "for at undgå, at skoledagen bliver for lang i udskolingen..." (Børne- og undervisningsministeriet, 2024, s. 9). Yderligere har folkeskoleaftalen fjernet idræt fra den naturfaglige udtræksblok, hvoraf idræt bliver det eneste prøveløse fag i folkeskolen (Børne- og undervisningsministeriet, 2024).

Indførelsen af idræt som prøvefag har været genstand for omfattende debat og diskussion gennem tiden. På den ene side har det været et skridt mod at formalisere og evaluere elevernes færdigheder og viden inden for idræt. På den anden side har denne formalisering også medført en bekymring for, at faget mister noget af sin umiddelbarhed og impulsivitet. Samtidig har prøvens implementering rejst spørgsmål om tildelingen af ressourcer til idrætsundervisningen, fagets status samt dets rolle i

et konkurrencepræget samfund (von Seelen et al., 2019) (Guldager et al., 2022). Jeg vil i mit kommende virke som lærer skulle forholde mig til de dynamikker, der opstår i kølvandet på afskaffelsen af idrætsprøven. Formålet med dette projekt er at undersøge den faktiske indflydelse af idrætsprøvens afskaffelse på idrætsundervisningen og bidrage til en bedre forståelse af, hvordan denne afskaffelse påvirker praksis.

State of the art

Status På Idrætsfaget (SPIF)

Status På Idrætsfaget (SPIF), der har til formål at undersøge idrætsfagets udvikling nationalt siden 2004, beskriver og undersøger løbende idrætsfagets status på en lang række indikatorer (Guldager et al., 2022). Projektet udgår fra en kvantitativ dataindsamling ved anvendelse af spørgeskemaer, hvorfra de indsamlede data kontinuerligt opdateres og sammenholdes med tidligere rapporter fra SPIF. Den seneste rapport, SPIF-22, repræsenterer den fjerde udgivelse og er baseret på svar fra 594 idrætsundervisere samt data gennem interviews af udvalgte undervisere (Guldager et al., 2022).

9. klasse prøve i idræt 2015 – en undersøgelse med fremadrettede perspektiver

I foråret 2015 gik KOSMOS, VIA University College (VIA) og Forsknings- og Innovationscenter for Idræt, Bevægelse & Læring (FIIBL) sammen om at undersøge den første afholdelse af idrætsprøven i folkeskolen (Bertelsen et al., 2016). Formålet med samarbejdet var at afdække og undersøge afviklingen af idrætsprøven i skoleåret 2014-2015, idet alle tre aktører søgte at identificere de fremadrettede udfordringer samt potentialer. Ved at bidrage med erfaringer fra den første afvikling af idrætsprøven, ønskede undersøgelsen ikke blot at udvikle idrætsprøven, men idrætsfaget som en helhed (Bertelsen et al., 2016).

Prøver i idræt 2010 – 2012

Ministeriet for Børn og Undervisning (MBUL) begyndte i 2010 et toårigt forsøgsarbejde, hvor formålet var at udforske muligheden for at implementere en afsluttende prøve i de praktiske/musiske fag (Rambøll, 2011), men KOSMOS' ansøgning om deltagelse af idrætsfaget blev afslået (Bertelsen & Paustian, 2011). KOSMOS påbegyndte derfor, idet de betragtede idrætsfaget på linje med de andre praktiske/musiske fag, et parallelt forsøgsarbejde med samme formål som Ministeriet for Børn og Undervisnings undersøgelse – muligheden for en afsluttende prøve i idrætsfaget. Udviklingsarbejdet bestod i at afprøve diverse modeller som test formater inden for idræt og samtidig give anbefalinger til en endelig afgangsprøve i faget (Paustian & Bertelsen, 2013).

Problemformulering

- Hvordan påvirker afskaffelsen af idrætsprøven i folkeskolen elevernes motivation og indholdet af idrætsundervisningen?

Begrebsafklaring

Motivation

Projektet vælger at afklare begrebet motivation ved at tage udgangspunkt i to forskellige definitioner: den latinske definition samt Martin Hagger og Nikos Chatzisarantis' definition. Den latinske definition, afledt af *motivus*, som betyder "som giver anledning til bevægelse" (Den Danske Ordbog, u.d.). Hagger og Chatzisarantis definition: "Motivation er defineret som en intern tilstand, der aktiverer, giver energi eller driver handling eller adfærd og bestemmer dens intensitet og retning" (oversat fra engelsk) (Hagger & Chatzisarantis, 2005, s. 100).

Læsevejledning

Indledning. Afsnittet giver et overblik over projektets baggrund, herunder historien bag idrætsprøvens indførelse, samt ændringer i folkeskoleaftalen i 2024, der påvirker idrætsundervisningen. Yderligere beskrives tidligere forskning på feltet, begrebsafklaring samt den valgte problemformulering.

Videnskabsteoretisk grundlag. I dette afsnit beskrives projektets videnskabsteoretiske grundlag, herunder fænomenologi, hermeneutik, socialkonstruktivisme og positivisme.

Undersøgellesdesign. I dette afsnit begrundes metoden til indsamling af projektets empiri, samt hvordan den er blevet indsamlet. Derudover beskrives fremgangsmetoden og analysemetoden i begge empiriindsamlinger.

Teori. Teorien bliver beskrevet og begrundet her. Dette indebærer en omfattende redegørelse og argumentation for selvbestemmelsesteorien, herunder både indre og ydre motivation, samt SPIF-rapporterne kvantitative og kvalitative data.

Analyse og diskussion. Her bliver analyseret empiri fremlagt, fortolket og diskuteret. Dette indebærer en vurdering af reliabiliteten og validiteten, samt en diskussion af resultaterne.

Konklusion. Med afsæt i analysen og diskussionen besvares problemformuleringen.

Handleforslag. Konkrete handleforslag gives, der bygger på analysen og diskussionen. Dette indebærer differentiering, synlige læringsmål og feedback.

Perspektivering. Afsnittet sætter projektet i en bredere kontekst, hvor der er fokus på ændringer uden for projektets ramme. Dette indebærer fremtidige forskningsprojekter, der kan bidrage med yderligere viden.

Videnskabsteoretisk grundlag

Projektet vil have sit grundlag i en eklektisk tilgang, hvilket indebærer at kombinere flere forskellige videnskabsteoretiske tilgange (Pors & Husted, 2021). Fænomenologien, hermeneutikken, socialkonstruktivismen og positivismen bliver benyttet som videnskabsteoretisk grundlag i projektet.

Begge de humanvidenskabelige videnskabsteorier har til formål at forstå den menneskelige erfaring og handling, men hvor fænomenologien er interesseret i at beskrive og forstå praksisser, så er hermeneutikken interesseret i at beskrive og forstå fortolkninger (Egholm, 2014). Fænomenologien har primært til formål at undersøge og forstå de subjektive meningsstrukturer og betydningsformer, der er involveret i den sociale virkelighed (Guldager, 2015). Ifølge Peter Berger og Thomas Luckmann, er en af de centrale pointer i fænomenologien den fænomenologiske parentes, hvilket indebærer, at forskeren skal midlertidigt sætte sin egen forforståelse og eventuelle fordomme til side for at give plads til respondentens opfattelser (Guldager, 2015).

I de samfundsvidenskabelige videnskabsformer handler det ikke om at forklare, men om at forstå. Formålet er derfor ikke at opdage korrelationer, men at fortolke og forstå udtryk for menneskelig aktivitet (Holm, 2023). Desuden er opmærksomheden rettet mod menneskets deltagelse i sociale sammenhænge – menneskets handlinger og sprog kan kun forstås ved at undersøge deres sociale betingelser (Holm, 2023). Den socialkonstruktivistiske tilgang betoner, at forståelse og viden ikke er objektivt givet, men snarere konstrueres gennem sociale interaktioner, sprog og kulturelle kontekster (Holm, 2023).

Positivismen er en videnskabsteoretisk tilgang, som betragter videnskab som en objektiv indsats med det mål at opnå viden gennem empiriske målinger. Denne tilgang betragter viden som værende baseret på empiri, som kan verificeres gennem gentagne observationer (Egholm, 2014). Derfor lægger positivismen vægt på præcision, kontrol og objektivitet. Udgangspunktet er derfor at måle det, der kan måles, og det, der ikke kan måles, skal gøres målbart (Birkler, 2021). Brugen af den positivistiske tilgang indebærer derfor at formulere hypoteser, indsamle data gennem kvantitative metoder, herunder spørgeskema, og analysere disse data for at drage konklusioner om mulige effekter af afskaffelsen af idrætsprøven.

Undersøgellesdesign

Interview

Projektets kvalitative empiriindsamling vil være i form af interview. Beslutningen blev truffet med henblik på at udnytte kvalitative interviews, som er blevet vurderet som en passende metode til at opnå dybdegående indsigt i menneskers liv gennem deres personlige beskrivelser af deres livsverden (Brinkmann, 2014). Dette er i overensstemmelse med Steinar Kvale og Svend Brinkmanns definition af denne tilgang: ”Det defineres som et interview, der har til formål at indhente beskrivelser af den interviewees livsverden med henblik på at meningsfortolke de beskrevne fænomener (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 39). Da projektet omhandler undersøgelsen af, hvordan motivationen og indholdet af undervisningen påvirkes af afskaffelsen af idrætsprøven, er det relevant at forstå, hvad der motiverer eleverne, samt hvad læreren gør, som eleverne opfatter som motiverende eller demotiverende. Motivation er et fænomen, som er en subjektiv følelse og dermed ikke direkte observerbart (Skaalvik, 2007), men kan komme til udtryk gennem mundtlighed, hvilket giver anledning til at undersøge, hvordan elever og idrætsundervisere opfatter motivation.

De samfundsvidenskabelige videnskabsteorier egner sig godt til brugen af kvalitative interviews. Projektet anvender den fænomenologiske tilgang til den kvalitative empiriindsamling af lærerinterviewene, hvilket indebærer anvendelsen af den fænomenologiske parentes (Guldager, 2015). Analysen af disse interview blev udført ud fra en hermeneutisk tilgang, hvor dataene blev fortolket. Interviews blev anvendt i projektet til at opnå beskrivelser af idrætsundervisernes egne perspektiver på emnerne omkring afskaffelsen af idrætsprøven, elevernes motivation og fremtidens indhold i idrætsundervisningen. Elevinterviewene blev udført med en socialkonstruktivistisk tilgang, da projektet har en forforståelse om, at motivation opstår gennem social praksis (Hagger & Chatzisarantis, 2005). Analysen af disse blev også udført hermeneutisk. Interviewformen er semistruktureret, idet spørgsmålene er forudbestemte, men åbne i deres formulering, hvoraf der gives plads til at bevæge sig ud over formatet. Udtalelser, der går ud over strukturen, er, ifølge Brinkmann, ofte essentielle til forståelsen af interviewpersonens svar. Derudover blev der givet mulighed for at stille opfølgende spørgsmål, hvoraf interviewerens bevarede en åben holdning til fænomenerne. En neutral og objektiv tilgang kan mindske bias (Kvale & Brinkmann, 2014). Interviewene af idrætsundervisere og eleverne er blevet udført med hver deres interviewguide, hvilket øger reliabiliteten. (bilag 1) (bilag 8).

Interviewpersonerne bestod af fem udskolingslærere, der underviser i idrætsfaget. Udover dem blev Martin Elmbæk Knudsen, den daværende formand for Dansk Idrætslærerforening, samt Katrine Bertelsen, hovedaktør i idrætsprøvens stiftelse, også interviewet. Der blev yderligere udført tre interviews med elever fra 9. klasse, som blev udvalgt på baggrund af, at idrætsprøven blev udtrukket til dem som prøvofag. Formålet med at indhente beskrivelser fra henholdsvis idrætsundervisere og elever var at give et grundigere indblik til den videre analyse ved at bruge elevernes egne personlige beskrivelser af motivation, i stedet for idrætsundervisernes fortolkning af elevernes motivation. Dette sikrede, at analysen af idrætsundervisernes beskrivelser af elevernes motivation ikke udviklede sig til en metafortolkning, men kom fra førstehåndskilden – eleverne. Eleverne og de fem udskolingslærere vidste på forhånd, at de ville blive anonymiseret, hvilket kan medføre, at de taler frit uden frygt for konsekvenser. Dette kan øge validiteten. Inden interviewenes igangsættelse blev de fem udskolingslærere kort screenet med det formål at sikre, at de deltagende havde så forskellige perspektiver som muligt. Det blev foretaget med henblik på, at forskellige synspunkter ville bidrage til at skabe et mere nuanceret billede af emnet. Et kritisabelt aspekt, der kan mindske reliabiliteten, er, at tre af de interviewede idrætsundervisere samt eleverne er fra samme skole.

Det første skridt i analysen er transskriberingen af interviewene, hvoraf der skal træffes nogle valg om, hvordan disse skal udføres, herunder hvor detaljeret transskriberingen skal være (Kvale & Brinkmann, 2014). På baggrund af dette, så er der ikke valgt at medtage hyppige gentagelser, betoning eller pauser, hvilket også kommer til udtryk i transskriptionerne, der er omformet til et mere formelt skriftsprog. Ifølge Brinkmann, er det legitimt, at et interview bliver transskriberet mindre detaljeret, hvis formålet er at undersøge deltagernes livsverden (Brinkmann, 2014).

Projektet har anvendt kodning og kategorisering som den primære metode til dataanalysen, mens Amedeo Giorgis 5 trin i meningskondensering har fungeret som en vejledende ramme (Giorgi et al., 2017). Kodningen er struktureret således:

1. Forskeren læser det hele igennem for at få en fornemmelse af helheden.
2. Forskeren genlæser igen, hvorefter der markeres, når der opleves en overgang mellem beskrivelser – dette hjælper med at danne håndterbare meningsenheder.
3. Meningsenhederne oversættes til udtryk, der tydeligt fremhæver de psykologiske aspekter af den interviewedes udsagn og tanker.
4. Herefter stilles spørgsmål til meningsenhederne ud fra projekts formål.
5. De væsentlige temaer i interviewet bindes sammen til et deskriptivt udsagn .

Efter sidste foretaget interview blev interviewene transskriberet og herefter overført i analyse-programmet ATLAS.ti (u.å.), hvoraf de udtrukne meningsenheder blev kodet og kategoriseret. Dette muliggjorde en systematisk og struktureret tilgang til dataene, hvilket øger reliabiliteten. Under kodningen af interviewene blev Giorgis 2.- og 3. trin benyttet tre gange. Første gennemlæsning og kategorisering involverede på forhånd en oprettelse af overordnede temaer, herunder Fælles Mål, Motivation, Holdninger, Indhold af undervisningen, Vurdering og præstation samt Skoleledelse. Disse grupperinger indeholdt underkategorier, som var i antallet 4-8. Under anden og tredje gennemlæsning og kategorisering blev der oprettet yderligere underkategorier, da nogle kategorier blev anset for at være for generelle. F.eks. blev kategorien "Hvad motiverer eleverne i idrætsundervisningen" (underkategori af temaet motivation) fjernet, og nye underkategorier blev oprettet, der var baseret på dataene. Dette blev udført med det formål at muliggøre en dybere analyse og opnå en mere nuanceret forståelse af emnet. Der kan derfor argumenteres for, at analyseprocessen var en iterativ proces.

I den indledende fase af dataanalysen var kodningen begrebsstyret, hvor kategorierne blev valgt på forhånd og anvendt deduktiv. Under anden og tredje bearbejdning blev tilgangen mere datastyret og induktiv, da nye kategorier blev oprettet for at imødekomme de specifikke udsagn fra interviewene. Disse kategorier vil således være genstand for analysen og danne grundlag for mere dybdegående fortolkninger, hvilket vil blive udført med en hermeneutisk- og socialkonstruktivistisk tilgang. De udvalgte kategorier til videreanalyse er udvalgt på baggrund af projektets primære formål (Kvale & Brinkmann, 2014), hvoraf det kan ses, at kvantiteten af kategoriernes forekomster ikke vurderes relevant. Kodningerne og kategorierne fremgår i bilag 2 og 3.

Spørgeskema

Spørgeskema i dette projekt vil udelukkende betragtes som kvantitativ empiriindsamling. Projektet vil anvende spørgeskema til at supplere og kvalificere den kvalitatives undersøgelses perspektiv på problemstillingen. Hvis forskellige måleinstrumenter måler det samme, vil det hæve reliabiliteten (Harboe, 2018). Spørgeskemaet indeholdt skalasvar, hvor respondenterne blev bedt om at vurdere deres holdning ved hjælp af en Likert-skala på fem. Ifølge Thomas Harboe og Danmarks Evalueringinstitut (EVA), så skal den neutrale kategori så vidt muligt undgås. Dette skyldes, at respondenterne har en tendens til at sætte krydset dér, fordi det opleves som nemmest. Undladelsen af en neutral kategori vil tvinge respondenterne til at tage stilling og dermed undgå central respons tendency. Dette fravalg kan evt. påvirke resultaterne, komplicere fortolkningen og forringe validiteten

(Danmarks Evalueringsinstitut, 2017) (Harboe, 2018). For at hæve kvaliteten og validiteten af spørgeskemaet, så er pilottest blevet anvendt i projektet. I indledningsfasen valgte projektet at bruge en sekstrins Likert-skala uden en neutral kategori. På baggrund af feedback fra pilotforsøget besluttede projektet at skifte til en femtrins Likert-skala, som inkluderede en neutral kategori, på trods af anbefalingerne fra Harboe og EVA. Spørgeskemaet består hovedsageligt af holdningsmæssige spørgsmål, med undtagelse af 1-3 spørgsmål (bilag 4). For at hæve validiteten, så er spørgsmålenes formulering så neutralt som muligt. Spørgeskemaet blev udstedt på to folkeskoler og i fire Facebook-grupper, hvoraf alle fire består af danske idrætslærere. Antallet af respondenter er 48-50.

Den kvantitative databehandling er primært udarbejdet i Excel og GeoGebra. Relevante statistiske deskriptorer er blevet anvendt, herunder middelværdi, median, 1.-3. kvartil og standardafvigelse. Yderligere er konfidensinterval, signifikantniveau, normalfordeling samt Chronbach Alpha blevet anvendt.

Teori

Status På Idrætsfaget (SPIF)

Projektet er klar over, at SPIF ikke er et teoretisk standpunkt, men fremmed empiri. SPIF udgiver rapporter regelmæssigt, med de seneste udgivelser i 2011, 2018 og 2022. Følgende teoriafsnit vil trække på indsigter fra alle tre rapporters kvantitative samt kvalitative data.

Ifølge SPIF-11, så indikerede de kvalitative data, at en mulig implementering af en afsluttende prøve i idræt ville have en virkning – både på elevernes fravær, elevernes engagement og motivation for faget (Munk & von Seelen, 2012). Følgende afsnit udgør SPIF-11's kvalitative data, der stammer fra en skole, der var i sit andet år med deltagelse i forskningsprojektet "Prøver i idræt".

Ledelsen mente, at en afsluttende prøve vil øge motivationen hos eleverne, fordi ”de skal stå til regnskab for noget”, samt at det vil styrke elevernes opfattelse af faget og dermed styrke elevernes motivation (Munk & von Seelen, 2012). Elevernes udtalelser understøtter ledelsens synspunkter, da eleverne oplever at ”der er flere, der er begyndt at tage det seriøst...” (Munk & von Seelen, 2012, s. 67), hvoraf de begrundet det med, at de bliver nødt til at følge med, fordi de skal bruge det senere. Idrætsunderviserne bemærker, at flere elever deltager aktivt i undervisningen, da eleverne er klar over, at det er noget, de skal kunne (Munk & von Seelen, 2012). De giver desuden udtryk for, at prøven har influeret deres tilgang til at integrere Fælles Mål mere tydeligt i undervisningen, fordi eleverne kan blive testet for det til den afsluttende prøve (Munk & von Seelen, 2012)

Efter indførelsen af idrætsprøven i 2015, tilføjede SPIF endnu en dimension til undersøgelsen af idrætsfaget som helhed – idrætsprøvens betydning. Undersøgelsen omfattede, ligesom tidligere rapporter som EVA-rapporten og SPIF-11, både kvantitative og kvalitative metoder, herunder spørgeskemaer og interviews med elever, lærere og ledelse.

SPIF-18's opsamling på idrætsprøvens betydning peger på, at størstedelen af idrætsunderviserne i udskolingen er overvejende positive for implementeringen af den afsluttende prøve (von Seelen et al., 2019). Yderligere kan der ses i SPIF-18, at elevernes medbestemmelse har ændret sig, idet der ses et fald fra 2011 til 2018. Dataene viser også, at idrætsundervisningens indhold har ændret sig, hvoraf det kan tyde på, at idrætsunderviserne i højere grad har overtaget styringen for fagets indhold og i mindre grad end tidligere lader eleverne bestemme (von Seelen et al., 2019).

Ifølge SPIF-22's forskningsinterviews, så oplever en stor del af idrætsunderviserne i udskoling, at idrætsprøven både rummer fordele og ulemper (Guldager et al., 2022). Ulemperne, ifølge idrætsunderviserne, er et forøget præstationspres (von Seelen et al., 2019), som kan være medvirkende til demotiverede elever samt begrænsende mulighed for faglig fordybelse og spontanitet: ” [...] Noget af det, faget også har kunnet, synes jeg er blevet lidt mere formaliseret. Det har drænet noget af den der lyst.” (Guldager et al., 2022, s. 60). Derudover peger SPIF-22's respondenter, at idrætsprøven medfører en betydelig ekstra arbejdsbyrde, hvis eleverne trækker det som prøvofag. En af fordelene, ifølge SPIF-22 er, at idrætsprøven er en bærende faktor til, at alle fagets kompetenceområder bliver prioriteret i årsplanen. Ligesom i SPIF-11, så oplever SPIF-22's respondenter, at idrætsunderviserne kan bruge benytte idrætsprøven som argumentation over for eleverne, når de udviser modvilje over for at skulle undervises i visse indholdsområder (Guldager et al., 2022).

Ifølge SPIF-11, er idrætsundervisernes fokus på det aktivitetsmæssige og ikke på undervisningsmålet – dette skyldes, at de selv vurderer, de ikke kan nå at koble aktiviteterne med undervisningsmålene (Munk & von Seelen, 2012). Dette kan også ses fra EVA-rapporten og op gennem SPIF-rapporterne til SPIF-22, at idrætsundervisernes primære udgangspunkt for årsplanen er først og fremmest at prioritere aktiviteterne, hvorimod Fælles Mål kommer i anden række (Danmarks Evalueringsinstitut, 2004) (Munk & von Seelen, 2012) (von Seelen et al., 2019) (Guldager et al., 2022). Idrætsunderviserne benytter hovedsageligt Fælles Mål i deres udarbejdelse af årsplaner, hvor de ”kommer hele vejen rundt”, både kropsligt og teoretisk (Munk & von Seelen, 2012) (von Seelen et al., 2019) (Guldager et al., 2022). Inkorporeringen af Fælles Mål i den daglige undervisningsgang er dog varierende, men udgør, ifølge idrætsunderviserne, en rød tråd op gennem idrætsfaget på samtlige klassetrin (Guldager et al., 2022). Yderligere viser SPIF-rapporterne, at idrætsunderviserne generelt prioriterer alle fagets indholdsområder i årsplanen, men disse tiltag primært er på baggrund af idrætsprøvens krav (Munk & von Seelen, 2012) (von Seelen et al., 2019) (Guldager et al., 2022). Ifølge SPIF-11, så føler idrætsunderviserne sig mindre forpligtet til at anvende Fælles Mål, fordi idrætsfaget ikke er et prøvofag (Munk & von Seelen, 2012). SPIF-18 samt SPIF-22 påpeger, at der er indikationer på, at idrætsprøven er en særlig drivkraft for mange idrætsundervisere, hvorfor udskoling også arbejder målrettet med Fælles Mål (von Seelen et al., 2019) (Guldager et al., 2022). SPIF-18's kvantitative data blev indsamlet gennem et spørgeskema med fire spørgsmål, hvor 244 idrætsundervisere (7.-9. klasse) blev spurgt. Likert-skalaerne, der blev anvendt, var på en 5-trinsskala. Tabellen angiver % (von Seelen et al., 2019).

Bidrager prøven i idræt positivt til...

	Nej, tværtimod	I ringe grad	Nej, prøven har ingen betydning	I nogen grad	I høj grad
... antallet af elever, der deltager i idrætstimerne?	2	8	14	47	29
... fagets status i elevernes øjne?	2	7	7	46	38
... fagets status i dine øjne?	3	4	7	35	51
... elevernes aktivitetsniveau?	2	9	11	56	22

De samme spørgsmål er gældende for SPIF-22's kvantitative data, dog med fokus på elevernes faglige udbytte som en ekstra parameter. I alt deltog 221 idrætsundervisere (7.-9. klasse) i spørgeskemaundersøgelsen. Likert-skalaerne, der blev anvendt, var en 7-trinsskala, som rapporten har opdelt i positivt, neutralt og negativt. Tabellen angiver % (Guldager et al., 2022). Bidrager prøven i idræt positivt til...

	Negativt	Neutralt	Positivt
... antallet af elever, der deltager i idrætstimerne?	5	56	39
... fagets status i elevernes øjne?	9	48	43
... fagets status i dine øjne?	7	34	60
... elevernes aktivitetsniveau?	5	60	35
... elevernes faglige udbytte?	4	56	40

Argumentet for at inddrage SPIF-rapporterne er, at de tilbyder en opdateret forståelse af idrætsfagets status og udvikling over tid. Rapporterne indeholder værdifulde data og evalueringer, herunder information om elevernes motivation og undervisningspraksis. Ved at inkludere disse kan det bidrage til at nuancere projektets formål.

Selvbestemmelsesteorien

Selvbestemmelsesteorien, der er udarbejdet af Richard Ryan og Edward Deci, fokuserer på, hvad der motiverer menneskelig adfærd, og hvordan forskellige former for motivation påvirker individets tilfredshed (Ryan & Deci, 1985). Ifølge Ryan og Deci, så skal individet have opfyldt tre psykologiske behov, hvis motivation skal fremmes; kompetence, medbestemmelse og samhørighed.

Oplevelse af kompetence er en følelse af at kunne det, som den pågældende opgave kræver. Det omhandler ikke nødvendigvis dygtigheden hos individet, men oplevelsen af at have de nødvendige forudsætninger for at blive udfordret på et passende niveau – ikke for meget og ikke for lidt (Ryan & Deci, 1985) (Ågård, 2021).

Oplevelse af medbestemmelse indebærer, at individet er personligt involveret og engageret i det, vedkommende laver, handler i overensstemmelse med sine egne værdier og er med til at bestemme. Individet har altså en grad af kontrol, hvilket giver en form for ejerskab af den pågældende opgave (Ryan & Deci, 1985) (Ågård, 2021).

Oplevelse af samhørighed indebærer, at individet føler sig følelsesmæssig forbundet og tryk sammen med andre individer, som det er en del af (Ryan & Deci, 1985) (Ågård, 2021).

Deci og Ryan mener, at disse tre behov er gyldige for alle mennesker, og hvis behovene bliver opfyldt, så vil individet handle på baggrund af en indre motivation, dvs. de vil søge mod udfordringer som de er personligt engageret i. Omvendt vil det svække motivationen, hvis en af disse behov ikke bliver tilgodeset. Styrken af de tre behov varierer relativt over tid og fra person til person (Ågård, 2021).

Afskaffelsen af idrætsprøven kan have indflydelse på elevernes oplevelse af kompetence, medbestemmelse og samhørighed, hvilket kan påvirke deres motivation for faget. Forståelsen af disse konsekvenser kan være med til at guide tilrettelæggelsen af undervisningen for at støtte elevernes motivation og indholdet af idrætsundervisningen.

Indre og ydre motivation

Gennem selvbestemmelsesteorien (Ryan & Deci, 1985), skelner Ryan og Deci mellem forskellige typer af motivation baseret på forskellige årsager, som giver anledning til handlingen. De forskellige former for motivation kategoriseres som indre og ydre motivation. Indre motivation indebærer, at handlingen udføres udelukkende på grund af glæde eller interesse for aktiviteten, hvorimod årsagen bag den ydre motivations handling er baseret på at opnå et bestemt udfald. Ryan og Deci argumenterer for, at indre motivation eksisterer til dels i individet og til dels i relationen mellem individet og aktiviteten. Derfor bliver individets indre motivation både situations- og personlighedsafhængig, hvilket afspejles i, at ikke alle er lige motiveret for den givne aktivitet (Ryan & Deci, 2000). Desto mere en aktivitet bærer præg af ydre kontrol, desto mere vil den indre motivation blive undermineret (Deci et al., 1999).

En klassificering af hhv. indre og ydre motivation kan hjælpe med forstå, hvordan elevernes motivation kan være drevet af forskellige årsager, såsom glæde eller interesse for aktiviteten kontra ønsket om at opnå et bestemt resultat. Dette kan bidrage med at forstå, hvordan afskaffelsen af idrætsprøven påvirker elevernes motivation og derved også indholdet af undervisningen.

Analyse og diskussion

Som beskrevet i metodeafsnittet, så vil de udvalgte temaer, der fremkom på baggrund af kodningen og kategoriseringen, være grundlaget for analysen og diskussionen af interviewene. Det findes logisk at analysere og lade det naturligt føre over i diskussionen for sammenhængens og læsevenlighedens skyld. Selvbestemmelsesteorien, SPIF-rapporterne samt relevant empiri vil blive inddraget. Metodologien vil også blive diskuteret.

Som redegjort for, så vil den kvantitative empiri benyttes som supplerende og kvalificerende til den kvalitative empiri. I alt er der blevet analyseret ni spørgsmål fra spørgeskemaet, hvoraf disse vil benyttes som supplement til udsagnene til interviewene – disse fremgår i bilag 5. Enkelte af disse spørgsmål vil blive benyttet i projekts analyse, fortolkning og diskussion. De er, ligesom temaerne i interviewene, valgt på baggrund af projektets formål.

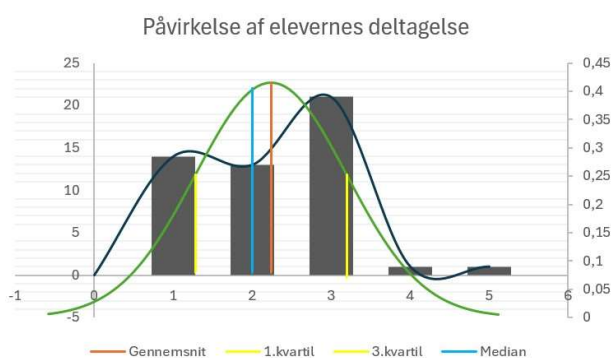
Spørgeskema

For at validere egen data er en chi i anden-test blevet anvendt, hvilket indebærer at undersøge om nulhypotesen er sand. Her betyder nulhypotesen ”det forventede datasæt”, som i denne test er SPIF-18’s data. SPIF-18 er blevet valgt frem for SPIF-22, da egen data og SPIF-18 benytter samme Likert-skala. Testen sammenligner egen data med det forventede data (SPIF-18), og beregner den statistiske forskel. Siden denne forskel er betydelig stor, betyder det, at nulhypotesen, SPIF-18, forkastes. Selvom nulhypotesen forkastes eller vurderes ikke-gyldig, er det ikke ensbetydende, at egen data og SPIF-18 ikke kan sammenlignes. Testen identificerer blot, at der er forskelle mellem datasættene. Dette styrker validiteten af egen data, da det afspejler forhold eller variabler, der ikke er dækket af SPIF-18’s data. Disse ukendte variabler vil blive fortolket og diskuteret i samspil med analysen af det kvalitative empiri.

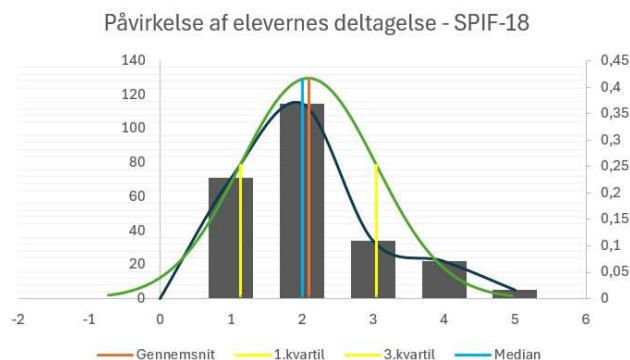
Tabellen angiver %. Hvordan vurderer du, at afskaffelsen af idrætsprøven påvirker...

	Negativt	Lidt negativt	Neutral	Lidt positivt	Positivt
... antallet af elever, der deltager i idrætsundervisningen?	28	26	42	2	2
... fagets status i elevernes øjne?	36	28	26	6	4
... fagets status i dine øjne?	31	8	37	14	10
... elevernes aktivitetsniveau?	30	24	32	8	6
... elevernes faglige udbytte?	28	30	34	4	4

Spørgsmålene, der er stillet til idrætsunderviserne, er næsten identisk med SPIF-22 og SPIF-18's spørgsmål. Dette er valgt for at gøre det sammenligneligt. Som der kan ses, så er det den neutrale kategori, der er overvejende dominerede i respondenternes svar, hvilket kan anses at være forventeligt i afsæt med Harboe og EVA's anbefalinger. Tilføjelsen af den neutrale kategori styrker validiteten (Danmarks Evalueringsinstitut, 2017) (Harboe, 2018). Generelt viser sammenligningen mellem egen data og SPIF-18, både gennem chi i anden-testen, men fordelingerne er også mere normalt fordelt. SPIF-18's data er overvejende højreskæv, hvoraf egen data er delvist højreskæv. Lignende udvikling kan ses i SPIF-22 (Guldager et al., 2022). Dette kan muligvis skyldes en ændrende holdning til idrætsprøvens betydning, hvor idrætsunderviserne ikke tillægger den samme værdi som i SPIF-18. Selvom idrætsunderviserne stadig vægter idrætsprøvens betydning højt, så indikerer udviklingen, at der er flere, der sætter spørgsmålstejn ved dens effekt.

Figur 1: Påvirkelse af elevernes deltagelse

Figur 2: Påvirkelse af elevernes deltagelse - SPIF-18

For at muliggøre en bedre visuel sammenligning er dataene fra SPIF-18 blevet spejlvendt i figur 2. I SPIF-18's figur svarer 1 til "i høj grad", 2 svarer til "i nogen grad" osv. I egen data svarer 1 til "negativt", 2 svarer til "lidt negativt" osv. Variablerne i SPIF-18 er blevet spejlvendt for at tilpasse sig egen data, rent visuelt, da spørgsmålene i både SPIF-18 og egen data er formuleret på samme måde, men undersøger henholdsvis implementeringen og afskaffelsen af idrætsprøven.

Der kan ses, at fordelingerne (mørkeblå linje) bevæger sig ud over normalfordelingen (grønne linje) på nogle punkter. Dette er hovedsageligt i kategorien negativ og neutral. Standardafvigelsen af begge data er næsten identisk (0,959 – 0,958), hvilket betyder, at variationen i værdierne er ens. Dette kan antyde, at der er en stabil grad af variabilitet i projektets målinger, hvilket kan være en positiv indikator for reliabilitet, især hvis SPIF-18's data betragtes som pålidelige. Når der tages højde for reliabiliteten og den statistiske usikkerhed i egen data, så ses der i gennemsnit en fejlmargin på 11,8%. Konfidensintervallet med et signifikansniveau på 5% er beregnet, hvilket betyder, at man med 95% sikkerhed kan sige, at den reelle værdi ligger inden for dette interval, hvis

undersøgelsen skulle anvendes på alle idrætsundervisere i Danmark - altså generaliseres til hele populationen. Det kan derfor fristes at konkludere, med 95% sikkerhed, at mellem 41% og 67% af alle Danmarks idrætsundervisere ser negativt på afskaffelsen af idrætsprøven og dens påvirkning på elevernes deltagelse, mens mellem 28% og 55% er neutrale, og mellem 0% og 9% ser positivt på det (bilag 5). Dette kan kun konkluderes, hvis stikprøven er repræsentativ for alle Danmarks idrætsundervisere, hvilket er op til diskussion. Når man analyserer stikprøven, er der flere faktorer, der potentielt kan mindske reliabiliteten. Dette inkluderer, at respondenterne selv har valgt at deltage, samt at stikprøven kun består af aktive medlemmer af Facebook-grupperne. Derimod består den udelukkende af idrætsundervisere, og udvælgelsesmetoden er tilfældig. Dette påvirker reliabiliteten positivt. En større og mere repræsentativ stikprøve er ensbetydende med mere præcise data. Ifølge Aarhus Universitet, bør en stikprøve bestå af mellem 30 og 40 respondenter for at muliggøre generalisering af resultaterne (Aarhus Universitet, u.å). For at måle den interne reliabilitet har projektet anvendt en Cronbach's Alpha-test, hvilket indebærer beregning af en alpha-værdi, der angiver reliabilitetsniveauet. Denne værdi er beregnet til 0,90, hvilket kan kategoriseres som høj reliabilitet (bilag 5). En alpha-værdi på 0,90 betyder, at spørgsmålene har en stærk sammenhæng og dermed en intern konsistens. Konfidensintervallet (95%) er ligeledes beregnet for de resterende analyserede spørgsmål (bilag 5).

Projektets formål er at undersøge det fremtidige indhold og motivationen for idrætsfaget i kølvandet af idrætsprøvens afskaffelse. Dette kan bl.a. ses i spørgsmålene, der retter sig til elevernes motivation, deltagelse, aktivitetsniveau, idrætsundervisernes tilgang til Fælles Mål samt kvaliteten af det fremtidige indhold. Disse fremgår i bilag 5. Idrætsundervisernes nuværende anvendelse af Fælles Mål kan vurderes til at være normalfordelt, hvilket indikerer en jævn fordeling, der benytter Fælles mål på forskellige niveauer. Det fremgår også, at afskaffelsen af idrætsprøven ikke vil påvirke idrætsundervisernes tilgang til at integrere Fælles Mål, dog ses en mindre højreskæv fordeling i grafen, idet et fåtal flere har svaret negativt end positivt. Ifølge SPIF-rapporterne anvender idrætsundervisere primært Fælles Mål på baggrund af idrætsprøvens krav (Munk & von Seelen, 2012) (von Seelen et al., 2019) (Guldager et al., 2022). Dette tilføjer nuancer til forståelsen af om idrætsprøvens betydning kommer til at afspejle sig i idrætsundervisernes tilgang til Fælles Mål. Kvaliteten af det fremtidige indhold vurderes at have en højreskæv fordeling, hvilket antyder en grundlæggende bekymring blandt idrætsundviserne. Dette kan relateres til de tidligere nævnte data om, hvordan afskaffelsen af idrætsprøven vil påvirke anvendelsen af Fælles Mål. På baggrund af dette, så er idrætsundviserne generelt enige i, at deres tilgang til Fælles Mål ikke vil blive påvirket, men de er

også enige i, at kvaliteten af idrætsundervisningen vil falde. Der kan derfor tolkes en dobbelt opfattelse, da idrætsunderviserne ikke forventer en ændring på deres tilgang, men alligevel udtrykker en bekymring for undervisningskvaliteten. Hvordan idrætsunderviserne forstår begrebet kvalitet er den afgørende variabel. Ifølge von Seelen, så består kvalitet i idrætsundervisningen af følgende: Læring, meningsforhandling og idrætsusikre elevers deltagelse (von Seelen, 2012). Læring, der indebærer Fælles Mål bliver, ifølge idrætsunderviserne, ikke påvirket. Elevdeltagelse og tingsliggørelse er forudsætningen for meningsforhandling, hvilket indebærer at nå til en fælles forståelse af praksis. De idrætsusikre elevers deltagelse bidrager også til at opnå kvalitet i undervisningen (von Seelen, 2012). Ifølge idrætsunderviserne så vil elevernes deltagelse, motivation samt aktivitetsniveau blive påvirket negativt. Hvorvidt meningsforhandlingerne vil blive påvirket, fremgår ikke af empirien. Ifølge von Seelen kan idrætsundervisere stå over for dilemmaet om, hvorvidt de skal gå på kompromis med Fælles Mål for at motivere eleverne til at deltage (von Seelen, 2012). Dette samt de fremlagte data kan indikere, at idrætsundervisernes tilgang til Fælles Mål ikke vil blive påvirket, men at elevdeltagelsen vil blive påvirket negativt. Det kan stille idrætsunderviserne over for et dilemma, hvor de på den ene side har Fælles Mål og den anden side elevdeltagelse.

Interview

Lærerinterviews

Medbestemmelse

Et af mønstrene, der fremkommer i interviewene med idrætsunderviserne er, at de vurderer, at eleverne bliver motiveret for undervisningen gennem en grad af medindflydelse. I interviewet med Mikkel kommer det til udtryk gennem følgende citat:

Det er jo selvfølgelig en grad af medbestemmelse og det at have en medindflydelse på det, der sker.

Det er stadigvæk mig, der skal sørge for de overordnede rammer, at vi bliver inden for dem, og vi kommer i mål med de her ting. Men det er selvfølgelig der, hvor de [eleverne] selv har et vis medejerskab af, hvad der sker. (bilag 6, punkt 1)

Mikkel vurderer, at eleverne bliver mere motiveret, hvis de får medejerskab af undervisningen, hvilket kan knyttes til Ryan og Decis selvbestemmelsesteori, der indebærer behovet for at føle sig personligt involveret. Ved at tilbyde eleverne en vis grad af medindflydelse på, hvad der sker i undervisningen, adresseres behovet for medbestemmelse. Eleverne får mulighed for at føle sig engagerede for deres egen læring, hvilket kan øge deres indre motivation (Ryan & Deci, 1985). Selvom Mikkel vurderer medbestemmelse som en motivationsfaktor for eleverne, er det ikke nødvendigvis gældende for alle elever. Den manglende omtale af medbestemmelse fra eleverne i interviewene antyder, at der kan være andre faktorer, der er vigtigere for deres motivation i idrætsundervisningen (bilag 3). En undersøgelse fra 2007 konkluderede, at eleverne motiveres, når de har indflydelse på undervisningsindholdet, samt deres egen eller gruppens læreproces (Rønholt et al., 2007). Pia Paustian konkluderede dog, at elevmedbestemmelse ikke alene kan afgøre, hvorvidt idrætsundervisningen bliver motiverende for eleverne (Paustian, 2009).

Fælles Mål

Omvendt kommer ovenstående også til udtryk gennem interviewet med Emil: ”Ja, men det positive ved dette [at lade eleverne bestemme] er jo, at vi har nogle motiverede elever. Problemet er jo også bare, at der kan blive nogle ting, de ikke kommer til at arbejde med” (bilag 6, punkt 2). Som det fremgår, så har Emil gjort brug af et forløb, hvor elevernes medbestemmelse har været i fokus. Ifølge selvbestemmelsesteorien, så er behovet for medbestemmelse afgørende for elevernes

mulighed for at være indre motiveret (Ryan & Deci, 1985), hvorfor det for Emil er vigtigt at have fokus på elevernes medindflydelse i undervisningen. Der kan derfor argumenteres for, at idrætsundervisernes mulighed for at motivere eleverne er gennem en vis form for medbestemmelse. Dette kan f.eks. opnås ved at lade eleverne blive inddraget i planlægningen af undervisningen, hvilket også fremgår af interviewet med Emil (bilag 6, punkt 3). Citatet fra Emil påpeger, at det negative aspekt ved at lade eleverne bestemme kan medføre, at andre dele af undervisningen kan blive for sømt, herunder andet undervisningsindhold. Dette kan ses i SPIF-18, hvor idrætsfagets indhold og elevernes medbestemmelse har ændret sig. Udviklingen kan indikere, at idrætsunderviserne har overtaget styringen i forhold til undervisningsindholdet, hvilket begrænser muligheden for elevernes medbestemmelse. Von Seelen og kollegaer spekulerer i, om denne udvikling skyldes implementeringen den afsluttende idrætsprøve (von Seelen et al., 2019). Det kan dermed tolkes, at Emil er en af de idrætsundervisere, der har overtaget styringen og giver eleverne mindre medbestemmelse. Hvorvidt denne overtagelse skyldes den afsluttende idrætsprøve, fremgår ikke af interviewet. På den ene side kan øget lærerstyring sikre, at alle nødvendige indholdsområder bliver dækket, og at idrætsundervisningen lever op til Fælles Mål. På den anden side kan det reducere elevernes engagement og motivation, da de ikke har samme mulighed for at påvirke undervisningsindholdet. Dilemmaet om, hvorvidt idrætsunderviserne skal gå på kompromis med Fælles Mål til fordel for elevdeltagelse, opstår igen. Flere studier viser, at når undervisningen har klare mål, øges elevernes motivation. Desuden peger de på, at elevernes motivation stiger, når målene i idrætsundervisningen er opgaveorienterede frem for præstationsorienterede (Standage & Treasure, 2002) (Lirgg, 2006). Von Seelen konkluderede, at Fælles Mål er et godt afsæt for gode idrættimer, fordi de giver muligheden for at skabe en alsidig idrætsundervisning, hvor undervisningen ikke bliver dikteret af de idrætsstærke elever. En ensidig idrætsundervisning kan resultere i, at en stor gruppe elever deltager i undervisningen, mens en mindre elevgruppe enten deltager lidt eller slet ikke. Deltagelse fra de idrætsusikre elever er en forudsætning for kvaliteten af idrætsundervisningen (von Seelen, 2012). En mere ensidig idrætsundervisning kan medføre, at de idrætsstærke elever kan trumfe igennem, hvilket underminerer de idrætsusikre elever, hvoraf en polarisering af deltagende elever kan opstå (Munk & von Seelen, 2012) (von Seelen, 2012).

Idrætsundervisernes kompetencer

Jeg tror der er nogle lærere, der falder tilbage til en bold og 20 veste, for at være helt ærlig. Så hvis man [idrætsunderviserne] ikke lige var så mega ferm til det [indholdet], så var idrætsprøven jo med til, at man skulle have det med i sin undervisning. Det tror jeg, at der er nogen [idrætsunderviserne], der kommer til at glide glat henover nu, fordi nu er de ikke hængt op på det (bilag 6, punkt 4).

Interviewet med Tine fremviser en bekymring, at uden den strukturelle tvang, som idrætsprøven medfører, kan undervisningskvaliteten falde, og lærerne kan vælge en mere overfladisk tilgang til idrætsfaget. Dette viser respondenterne i spørgeskemaet også en bekymring for (bilag 4). SPIF-rapporterne viser, at idrætsunderviserne generelt prioriterer alle fagets kompetenceområder i årsplanen, men at disse tiltag primært er på baggrund af idrætsprøvens krav (Munk & von Seelen, 2012) (von Seelen et al., 2019) (Guldager et al., 2022). Idrætsprøven bliver i citatet fremhævet som en motivationsfaktor for idrætsunderviserne til at inkludere og dække det fulde pensum i idrætsundervisningen. Det fremkommer af interviewene med Tine, Emil, Martin og Katrine, at idrætsprøvens tilstedeværelse tvinger idrætsunderviserne til at følge Fælles Mål nøje, hvilket sikrer en alsidig idrætsundervisning (bilag 6, punkt 4) (bilag 6, punkt 5) (bilag 6, punkt 6) (bilag 6, punkt 8). Yderligere fremkommer det af citatet, at uden idrætsprøven, så giver det idrætsunderviserne muligheden for at glide hen over de indholdsområder, som de selv vurderer, at de ikke besidder tilstrækkelige kompetencer inden for. Det kan ses i SPIF-11's kvantitative data, at 90% af de adspurgte (345-347) vurderer "i høj grad" eller "i nogen grad", at deres egne idrætslige kompetencer har indflydelse på idrætsundervisningens indhold (Munk & von Seelen, 2012). Dette kan også ses i et studie, udarbejdet af Chen og Ennis, der konkluderede, at lærerens overbevisninger spiller en afgørende rolle i undervisningsprocessen. "... a teacher's cognitive and other behaviors are guided by and make sense in relation to a personally held system of beliefs, values, and principles (Clark & Peterson, 1984, s. 110). Med andre ord bestemmer lærerens personlige værdier, hvordan de formidler undervisningen (Chen & Ennis, 1996). Citatet fra Tine antyder, at idrætsunderviserens personlige kompetencer spiller en rolle i undervisningsplanlægningen, hvoraf denne tilpasning kan have konsekvenser for idrætsundervisningens alsidighed. Dette blev også udtrykt i interviewene med Martin og Katrine, men kun bekymring fra Martins side (bilag 6, punkt 7) (bilag 6, punkt 8). Hvis idrætsunderviserne undgår at dække områder, hvor de føler sig mindre kompetente, kan det resultere i en mere selektiv idrætsundervisning, der muligvis ikke dækker fagets indholdsområder. Prøvens tilstedeværelse har sat et

øget fokus på Fælles Mål (Guldager et al., 2022), hvilket sikrer en alsidig idrætsundervisning, mens mangel på den kan føre til undgåelse af indholdsområder, hvor idrætsunderviserne føler sig mindre kompetente, som kan resultere i en ensidig idrætsundervisning. Derudover kan det være relevant at diskutere, hvordan denne mulige undgåelse ikke kun påvirker undervisningsindholdet, men også elevernes læringsoplevelser. Det kan medføre, at eleverne ikke får de læringsmuligheder, som de kunne have haft, hvis idrætsundervisningen blev alsidig. Det fremkom af interviewene med eleverne, at de ser varierende undervisning som en motiverende faktor (bilag 7, punkt 1) (bilag 7, punkt 3) (bilag 7, punkt 11), hvilket også kan ses i SPIF-11 (Munk & von Seelen, 2012).

Faglig kvalitet i idrætsundervisningen

Det frygter jeg, ja... Der er nogle ting, du skal igennem, som er mere alsidige, end hvis prøven ikke var der. Så er det måske ikke helt så afgørende, om de [idrætsunderviserne] lige kommer ind omkring alle indholdsområder. Det er måske heller ikke så afgørende, om lærerne rent faktisk forstår sig på faget, de kan måske bare lave nogle aktiviteter uden egentlige mål (bilag 6, punkt 6)

Martin Elmbæk Knudsen, lektor ved VIA, argumenterer for, at afskaffelsen af idrætsprøven kunne resultere i en mangel på mangfoldighed i den daglige undervisning af idræt. Dette skyldes, at hverken elever eller idrætsundervisere ikke bliver evalueret i form af en afsluttende prøve. Han udtrykker desuden bekymring for, at idrætsfaget potentielt vil blive nedprioriteret, hvilket kunne føre til, at idrætsunderviserne ikke længere behøver at have en dyb forståelse for faget, men blot være dygtige til at facilitere aktiviteter uden klar målsætning. Dette afspejles også i respondenternes svar, hvor idrætsunderviserne udtrykker en bekymring for, at elevernes faglige udbytte samt kvaliteten af indholdet vil falde (bilag 4). I stedet for at stræbe efter at opnå en alsidig praktisk og teoretisk viden inden for idrætsfaget, så kan idrætsunderviserne blive tilskyndet til at gennemføre undervisningen uden undervisningsmål for øje. Denne bekymring kan bl.a. ses i SPIF-rapporternes kvalitative- samt kvantitative data, hvoraf det fremgår i SPIF-11, at idrætsunderviserne ikke formår at koble aktiviteter med undervisningsmål (Munk & von Seelen, 2012). SPIF-18 bekræfter en tættere forbindelse mellem undervisningen og Fælles Mål, der især er drevet af betydningen af idrætsprøven. Fra EVA-rapporten til SPIF-22 viser de kvantitative data, at idrætsunderviserne prioriterer aktiviteter højere end Fælles Mål i deres årsplanlægning (Danmarks Evalueringsinstitut, 2004) (Munk & von Seelen, 2012) (von Seelen et al., 2019) (Guldager et al., 2022). Dette indikerer en konsekvent tendens, hvor

aktivitetsbaseret undervisning vægtes højere end Fælles Mål, hvilket kan påvirke elevernes motivation og læringsudbytte negativt.

Martins citat kan bakkes op af SPIF-rapporterne, men kan også kobles på Judith Placeks forskning. Placek argumenterede for, at idrætsundervisere fokuserede mindre på elevernes læring og opfattede succesfuld undervisning som "busy, happy, and good". "Idrætsunderviserne fokuserede mere på, hvilke aktiviteter de skulle undervise i, i stedet for, hvilke mål de skulle vælge" (oversat fra engelsk) (Placek, 1982, s. 48). Det samme gælder for Marsden og Weston, der henviser til den engelske skoles definition af god idrætsundervisning, hvor fokus er på bevægelse, nydelse, deltagelse og opbygning af selvværd (Marsden & Weston, 2007). Marsden og Weston havde dog fokus på indskoling, hvoraf dette projektet er afgrænset til udskoling, men kan alligevel sammenlignes, da idrætsprøven, ifølge SPIF-rapporterne, har været drivkraften til at integrere Fælles Mål i undervisningen, hvilket er med til at sikre en rød tråd op gennem idrætsfaget i skolen (Munk & von Seelen, 2012) (von Seelen et al., 2019) (Guldager et al., 2022). Martins udtalelser, Placeks forskning, Marsden og Westons forskning samt dataene fra SPIF-rapporterne, kan derfor indikere en udvikling inden for idrætsundervisningen, hvor manglende fokus på Fælles Mål og en ensidig prioritering af aktiviteter kan medføre en mindre alsidig og målrettet undervisning. Idrætsprøvens afskaffelse kan medføre, at idrætsundervisningens årsplaner bliver aktivitetsplaner, der ikke forholder sig til de mål, der skal nås.

Elevinterviews

Motivation gennem idrætsprøven og karakterer

Et svar fra Valdemar på spørgsmålet: Hvad eleven gør i de situationer, hvor eleven ikke er motiveret: ”Så gør jeg det bare alligevel. Det bliver jeg lidt nødt til. [Hvorfor det?] Fordi der er chance for, at jeg skal op i prøven, og fordi jeg gerne vil holde mine karakterer oppe” (bilag 7, punkt 3).

I citatet siger Valdemar, at han føler sig nødsaget til at følge med i idrætsundervisningen, selvom han ikke er motiveret for den, fordi der er en risiko for, at han skal op til idrætsprøven. Dette kan klassificeres som ydre motivation, nærmere introjiceret regulering. Det introjiceret reguleringsniveau omhandler at beskytte sit ego eller undgå skyldfølelse eller angst, hvor en person handler for at forbedre eller opretholde selvrespekt og en værdifølelse (Ryan & Deci, 2000). Valdemar giver udelukkende udtryk for, at det er den afsluttende idrætsprøve samt årskaraktererne, der får ham til at deltage, til trods for, at han ikke er motiveret for idrætsundervisningen. Dette viser, at Valdemar har internaliseret nogle af de ydre krav og handler under en følelse af pres. Disse ydre krav kan omfatte forventninger fra hjemmet, samfundet, skolen eller klassekammerater, der kan være gældende i kulturens normer, og som Valdemar har internaliseret. Denne type for ydre motivation, kan betyde, at eleven føler sig tvunget til at opretholde en vis standard, men det kan også mindske følelse af medbestemmelse. På trods af, at Valdemar, i dette citat, ikke er indre motiveret for idrætsundervisningen, viser det, at ydre faktorer spiller en rolle i elevernes motivation. Dette kan bakkes op af de kvantitative data, da idrætsundervisernes vurderer at elevernes syn på faget, deltagelse og aktivitetsniveau vil falde (bilag 4). Med prøvens afskaffelse kan det resultere i, at nogle elever, herunder Valdemar, føler sig mindre motiveret for at deltage i idrætsundervisningen. Motivation gennem karakterer fremgik også i interviewet med Sofie (bilag 7, punkt 4). Med afskaffelsen af idrætsprøven kan der rejses spørgsmål om, hvorvidt elevernes motivation vil falde, når de ikke længere påvirkes af idrætsprøvens ydre påvirkninger. Jf. selvbestemmelsesteorien, så åbner afskaffelsen af idrætsprøven op for mere rum til den indre motivation, hvilket giver idrætsunderviserne bedre mulighed for at imødekomme denne (Deci et al., 1999). Det kan alligevel undres om, hvorvidt fraværet af idrætsprøven vil ændre på elevernes ydre motivation, da eleverne og idrætsunderviserne tillægger årskarakterer stor værdi som motivationsfaktor, hvilket også fremgår af empirien (bilag 7, punkt 4) (bilag 7, punkt 3) (bilag 6, punkt 9) (bilag 6, punkt 10) (bilag 6, punkt 11). Egen data viser, at afskaffelsen af idrætsprøven vil have en negativ indvirkning på elevernes deltagelse (28%). Dataene fra SPIF-18 og SPIF-22 indikerer også, at idrætsprøven har ”i høj grad” bidraget positivt til antallet af elever,

der deltager i undervisningen med hhv. 29% og 39% (von Seelen et al., 2019) (Guldager et al., 2022). Samme tendens kan ses hos Guldager og kollegaer – idrætsprøvens indførelse har motiveret eleverne (Guldager et al., 2021). Denne stigning i antallet af elever, der deltager, kan antyde, at idrætsprøven har en effekt på elevernes deltagelse i idrætsundervisningen.

Idrætsprøvens betydning

I interviewet med idrætsunderviseren, Jens, fremkom følgende: ”Man kan måske få nogle elever med, som før sprang fra, på grund af prøven” (bilag 6, punkt 9). I forhold til, at Sofie og Valdemar bliver motiveret gennem årskarakterer eller prøver, tilføjer dette flere nuancer. Jens vurderer, at afskaffelsen af idrætsprøven kan være en mulighed for at få andre elever med i idrætsundervisningen. Ifølge Deci og kollegaer, så vil den indre motivation blive undermineret, jo mere en aktivitet er præget af ydre kontrol (Deci et al., 1999). Dette skyldes, at når eleverne føler, at deres handlinger er styret af eksterne faktorer, som idrætsprøven, mindskes deres oplevelse af indre motivation. Ifølge Jens’ citat og selvbestemmelsesteorien, så kan afskaffelsen af idrætsprøven fjerne en faktor, der påvirker den ydre motivation, hvilket kan give plads til elevernes indre motivation. SPIF-18 samt SPIF-22’s respondenter udviste en bekymring om, at idrætsprøven lægger et forventningspres på eleverne, hvilket gør, at de muligvis kan miste glæden ved faget (von Seelen et al., 2019) (Guldager et al., 2022). Dette giver Lise også udtryk for (bilag 6, punkt 12). Dermed kan afskaffelsen af idrætsprøven give eleverne en større interesse for idrætsundervisningen, da forventningspresset vil være fjernet, samt give mere plads til, at deres deltagelse vil være drevet af en indre motivation. Omvendt kan der ses hos Guldager og kollegaer, at de idrætsstærke, men bogligt svage, elever kan blive belønnet med en god karakter gennem idrætsprøven (Guldager et al., 2021). Det samme kan ligeledes siges om de elever, der er mere idrætsusikre, men bogligt stærke, at de gennem idrætsprøven kan bidrage med viden i forhold til fagets vidensdimension (Paustian & Bertelsen, 2013) (Guldager et al., 2021) (Guldager et al., 2022). Dette kan virke interessant, da idrætsfagets vidensdimension har været til stede siden 1995 (Undervisningsministeriet, 1995), og stadig ses i de nuværende færdigheds- og vidensmål (Børne- og undervisningsministeriet, 2019). Idrætsprøven har altså tydeliggjort, at eleverne skal kunne formidle idrætsfaglig viden, hvoraf den har motiveret idrætsunderviserne til at integrere viden og teori i undervisningen. Der kan derfor argumenteres for, at det ikke kun er eleverne, der bliver motiveret af idrætsprøven, men også idrætsundervisernes motivation til at benytte Fælles Mål, herunder færdigheds- og vidensmålene, i idrætsundervisningen.

Følelsen af fællesskab

I forlængelse af idrætsundervisernes vurderinger om eleverne bliver motiveret gennem medbestemmelse, fremkom dette ikke gennem interviewene med eleverne. Dog fremkom andre tendenser, herunder idrætsprøven samt karakterer, som tidligere nævnt. Yderligere gav eleverne udtryk for, at deres klassekammerater spiller en rolle i deres engagement i idrætsundervisningen. Et svar fra Sofie på spørgsmålet: Hvad giver dig lyst til at lære noget i idræt? ”Jeg tror det er meget sådan, at det er tingene man gør i hold. Det er ikke så meget individuelt og sådan. Sådan holdmæssigt” (bilag 7, punkt 5). Dette bidrager til forståelsen af, om elevernes lyst til læring i idrætsundervisningen, er baseret på indre eller ydre motivation. Citatet fra Sofie viser, at hun vægter det holdmæssige højere end det individuelle, da hun finder større lyst og glæde i at samarbejde med sit hold. Ifølge selvbestemmelsesteorien, er behovet for samhørighed en del af de behov, der skal til for at fremme den indre motivation (Ryan & Deci, 1985). I interviewene med Valdemar og Rasmus fremkom lignende tendenser, hvor deres motivation også vurderes til at være påvirket af sociale faktorer og samhørighed (bilag 7, punkt 6) (bilag 7, punkt 7). Dette understøtter teorien om, at sociale interaktioner og følelsen af fællesskab udgør en rolle i at fremme elevernes indre motivation. Følelsen af fællesskab kom også til udtryk gennem interviewene med Lise og Mikkel, om hvad der motiverer eleverne (bilag 6, punkt 12) (bilag 6, punkt 1). Idrætsprøven har bl.a. været med til at styrke elevernes oplevelse af fællesskab (Guldager et al., 2022).

Kompetence og deltagelsesmuligheder

Ifølge selvbestemmelsesteorien, så er behovet for kompetence en essentiel del til at blive indre motiveret (Ryan & Deci, 1985). Udtalelser fra Lise og eleverne finder det relevant, at kompetence har en afgørende rolle i elevernes deltagelse i idrætsundervisningen (bilag 6, punkt 13). Et svar fra Rasmus på spørgsmålet: Hvad er det, der gør, at det [idræt] bliver spændende?: ”Jamen, det der med, at man kan deltage bedre i tingene. Jeg tænker, hvis man har svært ved at kunne lave eller udføre det, så kan det også være svært at være med (bilag 7, punkt 8). Rasmus’ udtalelse indikerer, at evnen til at udføre aktiviteten spiller en rolle i, hvilket omfang han kan deltage i idrætsundervisningen. Det understreger derfor betydningen af kompetencebehovet for elevernes motivation. Hvis eleverne ikke besidder kompetencen til opgaven, kan det medføre manglende deltagelsesmuligheder, hvilket kan føre til en følelse af eksklusion af fællesskabet – som i sidste ende kan underminere den indre motivation, fordi samhørighedsbehovet ikke bliver opfyldt. Hvis eleverne har svært ved at deltage, enten gennem deres fysiske evner eller teoretiske færdigheder, kan det derfor både hæmme

kompetence- og samhørighedsbehovet. Hvis eleverne derimod føler sig kompetente og i stand til at deltage i idrætsundervisningen bliver deres kompetencebehov tilgodeset, hvilket kan give bedre deltagelsesmuligheder og dermed fremme samhørighedsbehovet, hvilket øger deres indre motivation. Derimod skal der siges, at et opfyldt kompetencebehov ikke er ensbetydende med deltagelse i idrætsundervisningen. Von Seelen skelner mellem to forskellige grupper: ”De elever, der ikke deltager, fordi de ikke kan, og de, der ikke deltager, fordi de ikke vil” (von Seelen, 2012, s. 197). Von Seelen konkluderede dog, at elevernes manglende motivation for at deltage, hænger som regel sammen med et lavt idrætsfagligt niveau (von Seelen, 2012). Der kan derfor argumenteres for, at det at imødekomme en elevs kompetencebehov ikke nødvendigvis betyder, at eleven deltager i idrætsundervisningen. Generelt viser egen empiri, fremmed empiri samt teoretiske overvejelser betydningen af at opfylde elevernes kompetence- og samhørighedsbehov for at fremme deres indre motivation i idrætsundervisningen.

Elevernes opfattelse af egne evner viser sig at have stor indflydelse på deres motivation til at deltage i idrætsundervisningen (Woods, et al., 2007), hvilket også kommer til udtryk hos Sofie (bilag 7, punkt 9) og Rasmus: ”Jeg tænker, når jeg klarer mig godt, så får man jo den der succes følelse... når jeg klarer mig godt, så føler jeg, at jeg gør det godt, og det giver noget” (bilag 7, punkt 10). Rasmus mener, at det at få en succesoplevelse gennem idræt, giver ham bedre tro på egne evner og motiverer ham yderligere til at deltage i idrætsundervisningen. Ifølge Albert Banduras teori self-efficacy, så er elevernes forventning og holdning afgørende for deres motivation. Bandura beskriver self-efficacy som troen på egen evne til at lykkes med en given opgave (Bandura, 1977). Hvis en elev, som Rasmus, har en høj self-efficacy, er han mere tilbøjelig til at tackle opgaven og tage initiativ, hvilket fører til en højere motivation i idrætsundervisningen. Det anses, at forudsætningen for en høj self-efficacy er elevernes tro på egen evne, hvilket kan afspejles i deres selvsvurdering af egen kompetence. En elev med lav self-efficacy, har ikke tro på egen kompetence, hvilket kan opstå gennem negative oplevelser. Disse elever kan have svært ved at engagere sig i idrætsundervisningen, da de allerede forventer at de mislykkes. Ifølge SPIF-11, skyldes den manglende deltagelse af de idrætsusikre elever grundet de dominerende aktiviteter, såsom boldspil, hvor der er fokus på de klassiske færdigheder i spillet (Munk & von Seelen, 2012). Aktiviteter, der gør det muligt for nogle elever at dominere, hæmmer deltagelsesmulighederne for de mindre kompetente elever (von Seelen, 2012). Disse aktiviteter kan i begyndelsen medføre, at nogle elevers kompetencebehov ikke tilgodeses, og når de oplever denne situation gentagne gange, kan deres self-efficacy falde, hvilket kan føre til, at de vælger ikke at deltage. Dette kan resultere i, at samhørighedsbehovet heller ikke bliver

tilgodeset, hvilket underminerer den indre motivation. Idrætsprøven har påvirket idrætsunderviser-nes tilgang til at integrere Fælles Mål i undervisningen, hvoraf f.eks. boldspil ikke dominerer undervisningstiden (Munk & von Seelen, 2012) (von Seelen et al., 2019) (Guldager et al., 2022). Afskaffelsen af idrætsprøven kan derfor resultere i en laissez-faire tilgang til inkorporeringen af Fælles Mål i undervisningen, hvilket kan medføre en skævvridning af balancen mellem indholdsområderne. Hvorvidt idrætsprøven er det afgørende referencepunkt, når det omhandler Fælles Mål i idrætsundervisningen er op til diskussion. Ifølge Martin kan noget tyde på, at idrætsundervisningen ”vender tilbage til tidligere tider, stille og roligt [rekreativt fokus]” (bilag 6, punkt 14), hvorimod Katrine fastholder sin tro i, at ”lærere stadigvæk har lyst til at løse faget ud fra fagets formål” (bilag 6, punkt 15). Det fremkommer af alle interviews med idrætsunderviserne, at det er idrætsunderviserens handlinger, beslutninger og personlige integritet, der afgør, hvordan undervisningen skal forløbe sig

Konklusion

Med udgangspunkt i analysen og diskussionen vil projekts problemformulering besvares.

- Hvordan påvirker afskaffelsen af idrætsprøven i folkeskolen elevernes motivation og indholdet af idrætsundervisningen?

Gennem projekts metodologi og analysestrategi fremkom en række tendenser, der kan bidrage til at besvare problemformuleringen. Konklusionen er opdelt i elevernes motivation samt idrætsundervisningens indhold.

Elevernes motivation

En øget medindflydelse af idrætsundervisningen kan give eleverne en følelse af medbestemmelse, hvilket øger deres indre motivation. Det viser sig dog, at ikke alle elever reagerer ens på dette, hvoraf det fremkom, at andre faktorer spiller ind, herunder kompetence og samhørighed. Et øget kompetencebehov spiller en central rolle, da manglende evne til at udføre opgaven påvirker elevernes deltagelse og dermed motivation. Når eleverne føler sig kompetente til opgaven øger det både deres indre motivation og deres self-efficacy. Dette resulterer i en positiv oplevelse af succes, hvilket igen styrker deres motivation til at håndtere kommende opgaver. Desuden viser det, at eleverne lægger stor vægt på varieret undervisning, når det kommer til deres motivation. Derudover viser det, at en følelse af samhørighed kan have en positiv virkning på elevernes motivation. Når eleverne føler sig en del af fællesskabet, øges deres indre motivation, hvilket igen forøger deres engagement i idrætsundervisningen.

Idrætsprøven bliver vægtet højt hos idrætsunderviserne og eleverne, hvilket påvirker elevernes ydre motivation. Afskaffelsen af idrætsprøven kan potentielt ændre elevernes motivationsgrundlag, da de ikke længere står under det ydre pres, som prøven medfører. På den ene side åbner dette op for muligheden for idrætsunderviserne til at tilgodese elevernes indre motivation. På den anden side kan det resultere i demotiverede elever, når idrætsprøvens ydre påvirkning ikke længere er til stede.

Idrætsundervisningens indhold

Analysen og diskussionen indikerer bekymringer blandt idrætsunderviserne, at afskaffelsen af idrætsprøven kan føre til en mindre struktureret undervisning. Uden dette ydre pres kan nogle idrætsundervisere vælge en mere overfladisk tilgang, hvilket potentielt kan påvirke undervisningskvaliteten negativt. Idrætsunderviserens egne kompetencer og overbevisninger spiller en afgørende

rolle i planlægningen og gennemførelsen af undervisningen, hvilket kan resultere i en mere selektiv undervisning. Yderligere fungerer idrætsprøven som en motivationsfaktor for idrætsunderviserne til at inkludere og dække hele pensum i idrætsundervisningen. Uden idrætsprøven kan idrætsunderviseres motivation til at følge pensum falde, hvilket potentielt kan påvirke undervisningens kvalitet samt elevernes motivation og læring.

Med afsæt i delkonklusionerne kan der derfor konkluderes, at idrætsunderviserne kan forøge elevernes indre motivation ved at tilpasse undervisningen, så eleverne får mulighed for medbestemmelse, benytte deres kompetencer samt styrkelse af følelsen af fællesskab. Yderligere kan der konkluderes, at idrætsprøven fungerer som en motivationsfaktor, som eleverne benytter sig af. Det kan være udfordrende at konkludere, om idrætsunderviserne tilpasser deres undervisning mere selektivt som følge af deres egne præferencer samt afskaffelsen af idrætsprøven, men der er indikationer, der peger i den retning. Uden idrætsprøven som fast holdepunkt, kan idrætsunderviserne lade deres egne præferencer i højere grad påvirke undervisningens indhold. Det, som kan konkluderes er, ligesom i andre fag, at det er idrætsunderviseres handlinger, beslutninger og personlige integritet, der afgør, hvordan idrætsundervisningen skal forløbe sig.

Handleforslag

Projektet vil komme med konkrete handleforslag på baggrund af konklusionen. Denne indebærer tiltag, hvor synlige læringsmål, differentiering og feedback er i fokus. De foreslåede handleforslag bygger på følgende teorier, som ikke vil blive uddybet nærmere: Selvbestemmelsesteorien, differentiering, målsætningsteori, achievement goal theory og feedback.

Manglen på idrætsprøven som et konkret mål at stræbe efter kan udgøre en udfordring for eleverne, da de kan have svært ved at se formålet med idrætsundervisningen. Det er derfor vigtigt, at idrætsundervisningen er baseret på tydelige læringsmål, så eleverne har klare forventninger til, hvad der kræves af dem. Ifølge Hattie, Timperley og Paustian, så er synlige mål for undervisningen en forudsætning for elevernes læring, da disse læringsmål giver eleverne retning (Standage & Treasure, 2002) (Hattie & Timperley, 2007) (Paustian, 2009). Yderligere skal idrætsunderviserne facilitere et mestringsklima frem for et præstationsklima, da mestringsklimaet er interesseret i at udvikle kompetencer, hvor der også er fokus på processen og ikke resultatet (Nicholls, 1984). Dette kan netop gøres ved synlige læringsmål, positiv feedback, differentiering samt medbestemmelse. Positiv

feedback er afgørende, da det giver eleverne mulighed for at følge deres fremskridt, men også fremmer deres indre motivation (Ryan & Deci, 1985) (Hattie & Timperley, 2007). Elevernes engagement i målene styrkes gennem deres self-efficacy og ved, at eleverne anser målene som vigtige (Locke & Latham, 2006). Eleverne skal derfor inddrages i denne proces. Opgavens kompleksitet kan påvirke elevernes motivation, hvorfor undervisningen også skal tilpasses deres kompetenceniveau. Differentieringen af undervisningen kan opnås gennem opgaver, hvor eleverne selv vælger, hvordan de vil tackle opgaven baseret på deres egne kompetencer. Dette giver dem mulighed for at beslutte, hvordan de vil løse opgaven, hvilket fremmer deres medbestemmelse og engagement i læringsprocessen. Ved at inddrage eleverne i beslutningsprocessen omkring opgaverne, øges deres motivation og ejerskab over for deres egen læring (Ryan & Deci, 1985).

Afskaffelsen af idrætsprøven har en betydelig indflydelse ikke blot på den daglige idrætsundervisning, men også på flere organisatoriske niveauer, herunder skoleledelse, idrætspolitik og fagteam. Projektet har udarbejdet to handlingsforslag, som hver især fokuserer på henholdsvis den daglige idrætsundervisning og de logistiske aspekter. Disse fremgår i bilag 9.

Perspektivering

Ud fra projektets konklusioner og handleforslag er det relevant at overveje bredere konsekvenser for det pædagogiske miljø og uddannelsessystemet. Afskaffelsen af idrætsprøven viser, hvordan ændringer i motivationsstrukturer kan påvirke undervisningen. Manglen på en formel prøve kræver, at idrætsunderviserne lægger ekstra vægt på at skabe meningsfulde og engagerende læringsmiljøer gennem differentiering, synlige læringsmål og feedback. Der findes på nuværende tidspunkt ingen forskning på, hvordan afskaffelsen af idrætsprøven kommer til at påvirke idrætsundervisningen. Derfor kan dette projekt åbne op for nye forskningsmuligheder inden for idrætsfaget, hvor fremtidige studier kan fokusere på effekten af manglende prøver på elevernes motivation og læringsudbytte. Fremtidige forskningsprojekter, herunder SPIF, kan undersøge, hvordan idrætsfaget kan optimeres, og hvilke strategier, der bedst opretholder eller øger elevernes motivation og læring.

Litteraturliste

- Aarhus Universitet. (u.å). *Metodeguiden: En introduktion til metodiske begreber og problemstillinger - Sample*. <https://metodeguiden.au.dk/sample>
- ATLAS.ti. (u.å.). *ATLAS.ti: The Qualitative Data Analysis & Research Software*. ATLAS.ti Scientific Software Development GmbH.
- Bandura A. (1977). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological review*, 84(2), s. 191–215
- Bekendtgørelse af lov om folkeskolen. LBK nr. 665 af 20/06/14. (2014).
- Bertelsen, K. Bruun, T. H., Halling, A., Hansen, M. & Knudsen, L. S. (2016). *9.klasses prøve i idræt 2015 – en undersøgelse med fremadrettede perspektiver*. Forsknings- og Innovationscenter for Idræt, Bevægelse og Læring, Syddansk Universitet & University College Lillebælt.
- Bertelsen, K., & Paustian, P. (2011). *Prøver i idræt 2010 – 2011*. Haderslev: KOSMOS.
- Birkler, J. (2021). *Videnskabsteori – en grundbog*. Gyldendal
- Brinkmann, S. (2014). *Det kvalitative interview*. Hans Reitzels Forlag
- Børne- og Undervisningsministeriet (2024). Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti om folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse.
- Børne- og undervisningsministeriet (2024, 19. marts). *Ny aftale om folkeskolen*.
- Chen, A., & Ennis, C.D. (1996). Teaching value-laden curricula in physical education. *Journal of Research and Development in Education*, 15, s. 338-354.
- Clark, C. M., & Peterson, P. L. (1986). *Teachers' thought processes*. The Institute for Research on Teaching, Michigan State University.
- Danmarks Evaluerings Institut (2017). *Det gode spørgeskema*
- Danmarks Evalueringsinstitut. (2004). *Idræt i skolen – et fag med bevægelse*. København.
- Deci, E. L., Koestner, R., & Ryan, R. M. (1999). A meta-analytic review of experiments examining the effects of extrinsic rewards on intrinsic motivation. *Psychological Bulletin*, 125(6), s. 627–668.

Den Danske Ordbog. (u.å.). *Motivation*

Egholm, J. (2014). *Videnskabsteori – perspektiver på organisationer og samfund*. Hans Reitzels Forlag.

Giorgi, A., Giorgi, B., & Morley, J. (2017). The Descriptive Phenomenological Psychological Method. I: C. Willig & W. Stainton-Rogers (Red.). *The SAGE Handbook of Qualitative Research in Psychology* (s. 176-192) Sage.

Guldager, J. (2014). *Videnskabsteori – en indføring for praktikere*. Akademisk Forlag.

Guldager, J. D., Andersen, M. F., Christensen, A. B., Bertelsen, K., Christiansen, L. B. (2023). *Status på idrætsfaget 2022 – idrætsunderviseres oplevelse af idrætsfaget og udviklingen af faget gennem årene*. Haderslev: UC SYD.

Guldager, J. D., Bertelsen, K., & Bruun, T. H. (2021). Hvad påvirker elever og idrætslæreres motivation for idrætsfaget? *Forum for Idræt*, 36(1), s. 96–110.

Hagger, M. & Chatzisarantis, N. (2005). *The Social Psychology of Exercise and Sport*. Open University Press.

Harboe, T. (2018). *Metode og projektskrivning – en introduktion*. Samfundslitteratur

Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The Power of Feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), s. 81-112

Holm., A. B. (2023). *Videnskab i virkeligheden. En grundbog i videnskabsteori*. Samfundslitteratur

Kommunernes Landsforening (2013). Aftale mellem regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti), Venstre og Dansk Folkeparti om et fagligt løft af folkeskolen.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Interview – Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. Hans Reitzels Forlag

Lirgg, C. (2006). Social psychology and physical education. I: D. Kirk, D. Macdonald & M. O'Sullivan (Red.), *The Handbook of physical education* (s. 141-162). London: Sage.

Locke, E. A., & Latham, G. P. (2006). New Directions in Goal-Setting Theory. *Current Directions in Psychological Science*, 15(5), s. 265-268.

- Marsden, E., & Weston, C. (2007). Locating quality physical education in early years pedagogy. *Sport, Education and Society*, 12, s. 383-398.
- Munk, M. & von Seelen, J. (2012). *Status på idrætsfaget 2011*. Haderslev. UC SYD.
- Nicholls, J. G. (1984). Achievement motivation: Conceptions of ability, subjective experience, task choice, and performance. *Psychological Review*, 91(3), s. 328–346.
- Paustian, P. (2009). *Erfaringer med elevmedbestemmelse i idrætsundervisningen af de ældste elever*. Skoleidrættens Udviklingscenter.
- Paustian, P. & Bertelsen, K. (2013). *Prøver i idræt 2010 – 2012*. Haderslev: KOSMOS.
- Placek, J.H. (1983). Conceptions of Success in Teaching: Busy, Happy and Good? I: T. Templin & J. Olsen (Red.), *Teaching in physical education*. Human Kinetics.
- Pors, J. G. & Husted, E. (2021). Når problemer kalder på samtænkning – indledende tanker om eklekticisme som samfundsfaglig analysestrategi. I: E. Husted & J. G. Pors (Red.), *Eklektiske analysestrategier* (s. 13-38). Nyt fra samfundsvidenskaberne.
- Rambøll (2011). *FORSØG MED PRAKTISKE/MUSISKE FAG I FOLKESKOLEN – EVALUERING*.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), s. 54-67.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. Springer.
- Rønholt, H., Knudsen, F, Vorbjerg, S., & Zachariassen A. (2007). *Kvalitet i idrætsundervisningen - En undersøgelse af idræt i 8.-9. klasse*. København: Det samfundsvidenskabelige fakultets Report-Center.
- Skaalvik, E. M. (2007). *Selvopfattelse og motivation: Om betydningen af selvopfattelse i teorier om motivation*. KvaN, 78, s. 44-55.
- Standage, M., & Treasure, D. C. (2002). Relationship among achievement goal orientations and multidimensional situational motivation in physical education. *British Journal of Educational Psychology*, 72(1), s. 87–103.

Undervisningsministeriet, Folkeskoleafdelingen (1995). *Idræt – Faghæfte 6*. Undervisningsministeriets forlag.

von Seelen, J., Guldager, J. D., Bruun, T. H., Knudsen, M. E., Bertelsen, K. (2019). *Status på idrætsfaget 2018*. Haderslev: UC SYD.

von Seelen, J. (2012). *Læring, praksis og kvalitet i idrætstimerne: Et multiple-case studie*. KOS-MOS

Woods, A. M., Bolton, K. N., Graber, K. C., & Crull, G. S. (2007). Chapter 5: Influences of Perceived Motor Competence and Motives on Children's Physical Activity. *Journal of Teaching in Physical Education*, 26(4), s. 390-403.

Ågard, D. (2021). *Motivation*. Frydenlund

Bilag

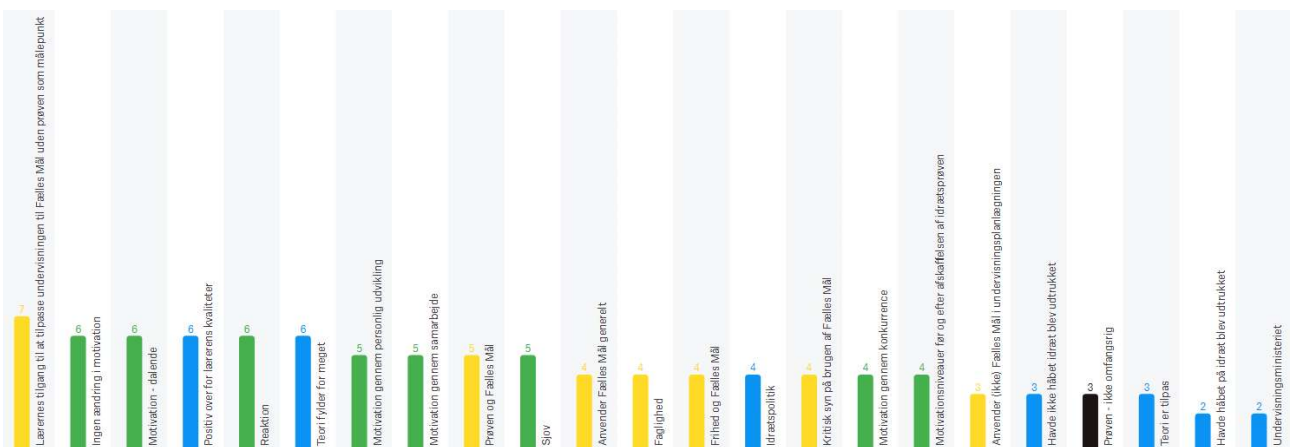
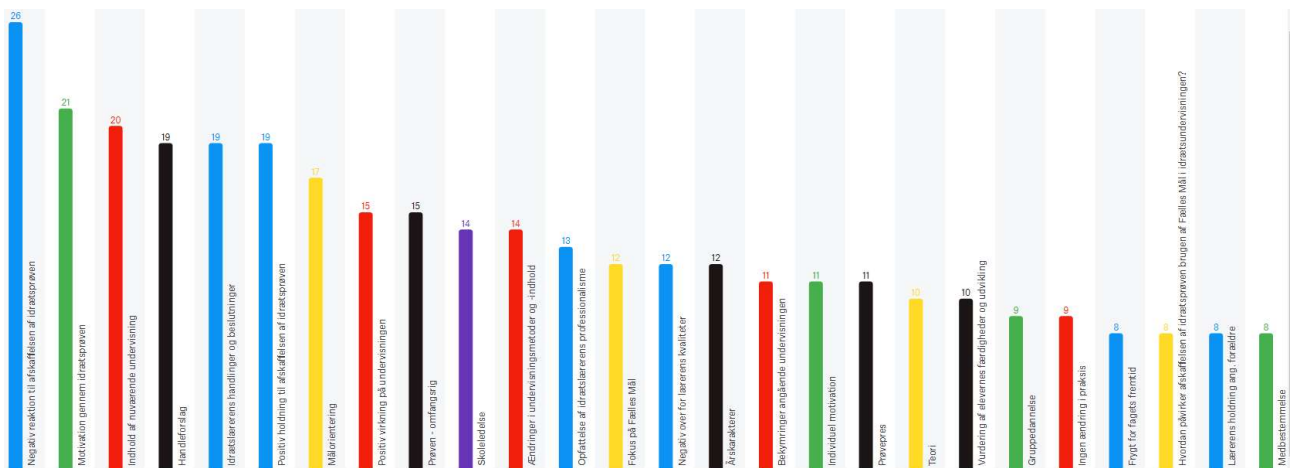
Bilag 1 – Interviewguide – Idrætsunderviserne

<p>1. Hvordan ser du på aftalen om at afskaffe idrætsprøven?</p> <ol style="list-style-type: none">1. Hvordan ser du på det med fokus på elevernes motivation og engagement?2. Hvordan ser du på det med fokus på undervisningens fremtidige indhold?
<p>2. Hvordan ser du på brugen af prøver og karakterer i skolen?</p>
<p>3. Hvad synes du om det, at eleverne har et klart mål, som de skal arbejde hen imod?</p>
<p>4. Hvad tror du, at eleverne mister eller får ved at fjerne idrætsprøven?</p>
<p>5. Tror du, at eleverne vil blive påvirket, når idrætsprøven ikke er der mere?</p>
<p>6. Hvordan får du øje på motivation?</p> <ol style="list-style-type: none">1. Hvad oplever du der skal til for at motivere eleverne?2. Prøv at beskriv en konkret episode fra din idrætsundervisning, hvor du oplevede, at ”alt gik op i en højere enhed”, altså hvor du oplevede eleverne var motiveret og engageret.3. Hvordan vil du opretholde motivationen i et forløb eller aktivitet, som eleverne i udgangspunkt ikke er motiveret for?
<p>7. Tror du, at afskaffelsen af idrætsprøven vil påvirke undervisningens kvalitet og indhold?</p> <ol style="list-style-type: none">1. Anvender du Fælles Mål? Hvordan anvender du dem?2. Med afskaffelsen af prøven, vil det ændre din tilgang til at integrere Fælles Mål i din undervisning?

Bilag 2 – Kodning af lærerinterview

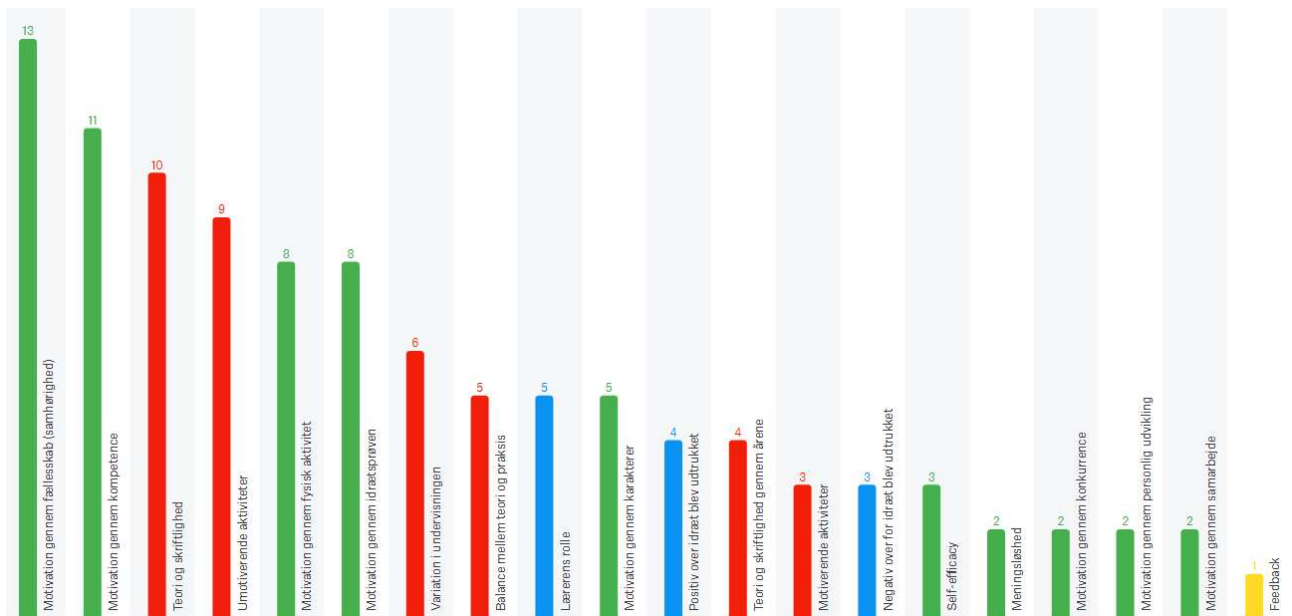
Blå = Holdninger. Sort = Vurdering og præstation. Grøn = Motivation. Lilla = Skoleledelse. Rød = Indhold af undervisningen. Gul = Fælles Mål

Negativ reaktion til afskaffelsen af idrætsprøven 26	Negativ over for lærerens kvaliteter 12	Havde ikke håbet idræt blev udtrukket 3	Årskarakterer 12	Motivation gennem idrætsprøven 21	Motivation - dalende 6	Skoleledelse 14	Indhold af nuværende undervisning 20	Positiv virkning på undervisningen 15	Ændringer i undervisningsmetode og indhold 14
		Teori er tipas 3			Reaktion 6				
		Havde håbet på idræt							
		Undervisningsministeriet							
		Handleforslag 19							
	Frygt for fagets fremtid 8		Prøvepres 11	Individuel motivation 11	Motivation gennem personlig udvikling 5	Bekymringer angående undervisningen 11	Fokus på Fælles Mål 12	Teori 10	Howdan påvirkes afskaffelsen af idrætsprøven brugen af Fælles Mål i idrætsundervisning?
Idrætslærerens handlinger og beslutninger 19	Lærerens holdning ang. forældre 8			Gruppedannelse 9	Motivation gennem samarbejde 5	Ingen ændring i praksis 9			
Positiv holdning til afskaffelsen af idrætsprøven 19	Positiv over for lærerens kvaliteter 6		Vurdering af elevernes færdigheder og udvikling 10	Medbestemmelse 8	Sjov 5		Lærernes tilgang til at tilpasse undervisningen til Fælles Mål uden prøven som milepæl 7	Anvender Fælles Mål generelt 4	Kritisk syn på brugen af Fælles Mål 4
	Teori fylder for meget 6	Prøven - omfangsrig 15		Ingen ændring i motivation 6	Motivation gennem konkurrence 4	Målorientering 17	Prøven og Fælles Mål 5	Faglighed 4	
Opfattelse af idrætslærerens professionalisme 13	Idrætspolitik 4	Prøven - ikke omfangsrig 3			Motivationsniveauer før og efter afskaffelsen af idrætsprøven 4		Frihed og Fælles Mål 4	Anvender (ikke) Fælles Mål i undervisningen 3	

Bilag 3 – Kodning af elevinterview

Blå = Holdninger. Grøn = Motivation. Rød = Indhold af undervisningen. Gul = Feedback

Bilag 4 – Spørgeskema

	Ja	Nej	Ved ikke
Har du ført elever til 9. klasses prøve i idræt?	62%	38%	0%
Er idræt blevet udtrukket som eksamensfag på din skole?	81%	19%	0%
Havde du håbet på, at idræt blev udtrukket til eksamen?	34%	36%	30%

	Negativ	Lidt negativt	Neutral	Lidt positivt	Positivt
Hvordan vurderer du, at afskaffelsen af idrætsprøven påvirker antallet af elever, der deltager i idrætsstimerne?	28%	26%	42%	2%	2%
Hvordan vurderer du, at afskaffelsen af idrætsprøven påvirker fagets status i elevernes øjne?	36%	28%	26%	6%	4%
Hvordan vurderer du, at afskaffelsen af idrætsprøven påvirker fagets status i dine kollegaers øjne?	38%	14%	44%	2%	2%
Hvordan vurderer du, at afskaffelsen af idrætsprøven påvirker fagets status i ledelsens øjne?	23%	25%	48%	4%	0%
Hvordan vurderer du, at afskaffelsen af idrætsprøven påvirker fagets status i forældrenes øjne?	25%	25%	44%	4%	2%
Hvordan vil afskaffelsen af idrætsprøven påvirke fagets status i dine øjne?	31%	8%	37%	14%	10%
Hvordan vurderer du, at afskaffelsen af idrætsprøven påvirker elevernes aktivitetsniveau?	30%	24%	32%	8%	6%
Hvordan vurderer du, at afskaffelsen af idrætsprøven påvirker elevernes faglige udbytte?	28%	30%	34%	4%	4%
Hvordan vurderer du, at afskaffelsen af idrætsprøven påvirker elevernes motivation for faget?	26%	28%	34%	4%	8%
I hvilken grad forventer du, at afskaffelsen af prøvens form og indhold vil kunne afspejle elevernes udbytte af idrætsundervisningen?	27%	18%	35%	14%	6%
I hvilken grad har afskaffelsen af idrætsprøven potentiale for at fremme læringen i idrætsfaget?	Slet ikke: 20%	I ringe grad: 22%	Hverken eller: 35%	I høj grad: 20%	I meget høj grad: 3%
Hvordan tror du, at afskaffelsen af idrætsprøven vil påvirke kvaliteten af det fremtidige indhold i idrætsundervisningen?	22%	35%	31%	6%	6%
Hvordan tror du, at afskaffelsen af idrætsprøven vil påvirke relevansen af det fremtidige indhold i idrætsundervisningen?	28%	19%	34%	15%	4%
I hvilken grad forventer du, at idrætsfaget risikerer at blive reduceret til et pausefag efter afskaffelsen af idrætsprøven?	Sandsynligt: 33%	Lidt sandsynligt: 25%	Hverken eller: 18%	Lidt usandsynligt: 8%	Usandsynligt: 16%
Hvordan tror du, at afskaffelsen af idrætsprøven påvirker ledelsens støtte og opbakning til idræt som fag?	23%	23%	50%	4%	0%
Forventer du, at afskaffelsen af idrætsprøven vil kræve mere eller mindre	Mindre tid: 20%	Lidt mindre tid: 25%	Uændret: 41%	Lidt mere tid: 8%	Mere tid: 6%

tid til forberedelse af idrætsundervisningen?					
I hvilken grad benytter du Fælles Mål i din daglige undervisningsplanlægning af idræt?	Slet ikke: 7%	I ringe grad: 24%	Delvist: 37%	I høj grad: 24%	I meget høj grad: 9%
I hvilken grad benytter du Fælles Mål i din årsplanlægning af idrætsundervisningen?	Slet ikke: 4%	I ringe grad: 10%	Delvist: 37%	I høj grad: 33%	I meget høj grad: 14%
Hvordan vil afskaffelsen af idrætsprøven påvirke din tilgang til Fælles Mål?	12%	16%	63%	6%	2%

Bilag 5 – Analyse af spørgeskema

Beregning af 95% konfidensinterval af, at afskaffelsen af idrætsprøven påvirker elevernes deltagelse negativt (54%):

$$\text{standardfejl} = \pm 1,96 \cdot \frac{\sqrt{0,54 \cdot (1 - 0,54)}}{50} = 0,133$$

$$0,54 - 1,96 \cdot 0,066 = 0,41 = 41\%$$

$$0,54 + 1,96 \cdot 0,066 = 0,67 = 67\%$$

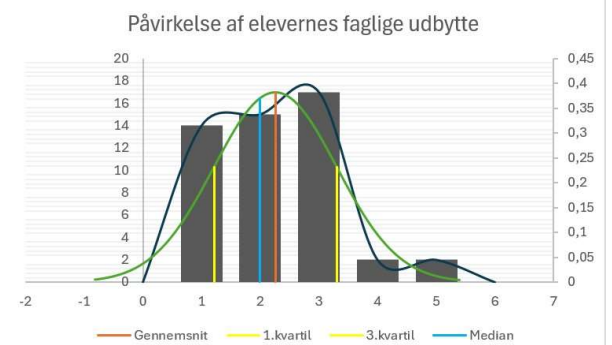
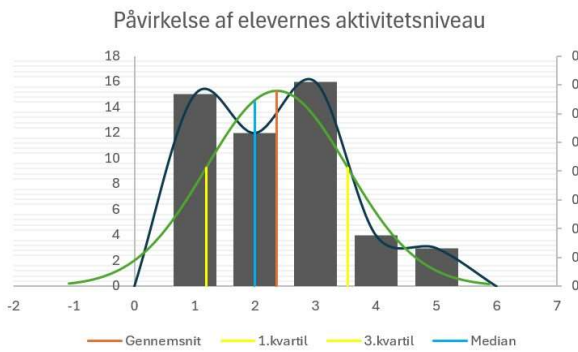
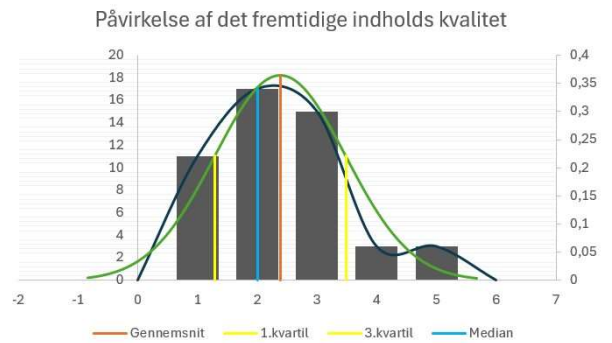
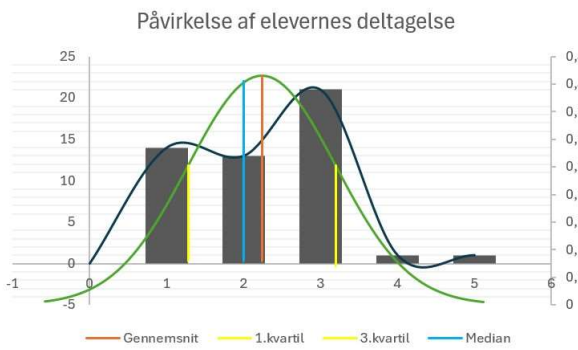
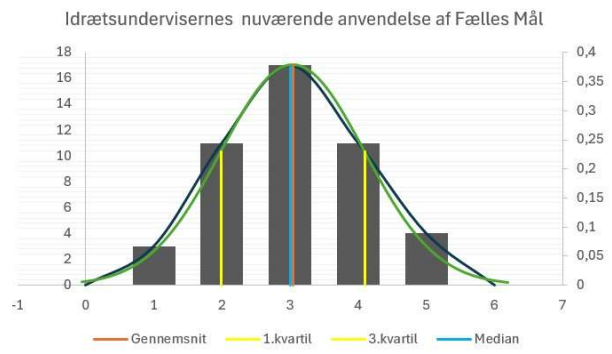
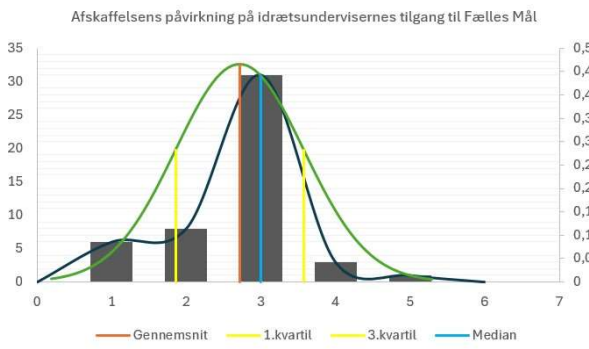
Konfidensinterval 95%	Negativt	Neutral	Positiv
Elevernes deltagelse	41%;67%	28%;55%	0%;9%
Faget status i elevernes øjne	51%;78%	14%;38%	2%;18%
Fagets status i idrætsundervisernes øjne	25%;53%	24%;50%	3%;21%
Elevernes aktivitetsniveau	40%;68%	19%;45%	4%;24%
Elevernes faglige udbytte	44%;72%	21%;47%	0%;15%
Elevernes motivation:	40%;68%	21%;47%	3%;21%
Fælles Mål i den daglige undervisningsplanlægning	18%;44%	24%;50%	19%;45%
Afskaffelsens påvirkning på idrætsundervisernes tilgang til Fælles Mål	16%;42%	50%;77%	0%;15%
Påvirkelse af det fremtidige indholds kvalitet	43%;70%	18%;44%	3%;21%

Cronbach's Alpha-værdi

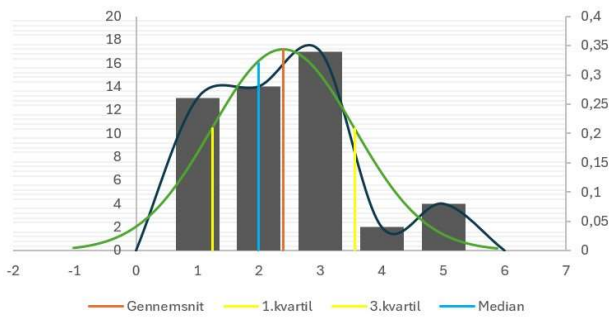
$$\alpha = \left(\frac{k}{k-1} \right) \cdot \frac{S_y^2 - \sum S_y^2}{S_y^2}$$

$$\alpha = \left(\frac{9}{9-1} \right) \cdot \frac{55,79 - 11,1}{55,79} = 0,90$$

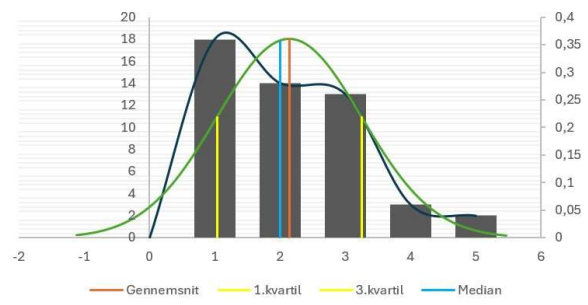
Cronbach's Alpha Value	Reliability Level
0.0 - 0.20	Less Reliable
>0.20 - 0.40	Somewhat Reliable
>0.40 - 0.60	Reliable enough
>0.60 - 0.80	Reliable
>0.80 - 1.00	Very Reliable

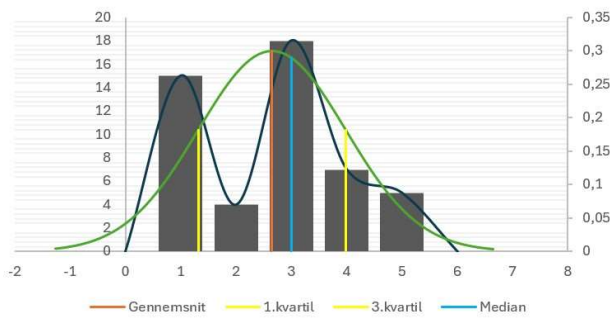
Påvirkelse af elevernes motivation

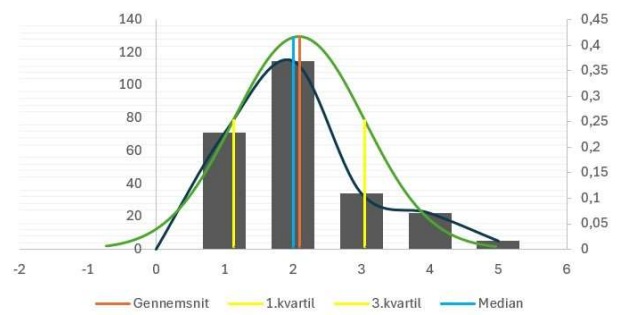
Påvirkelse af elevernes syn på faget

Påvirkelse af idrætsundervisernes syn på faget

Påvirkelse af elevernes deltagelse - SPIF-18

Bilag 6 – Lærerinterview

Interviewer
Hvordan oplever du det, der skal til for at motivere eleverne?
Mikkel (1)
Jo, det er jo lidt forskelligt. Det er jo sådan lidt, hvad det er for en didaktik vinkel man ligger hen over det. Det er jo selvfølgelig en grad af medbestemmelse og det at have en medindflydelse på det, der sker. Det er stadigvæk mig, der skal sørge for de overordnede rammer. Vi bliver inden for dem, og vi kommer i mål med de her ting. Men det er selvfølgelig der, hvor de selv har et vist medejerskab af, hvad der sker. Det er helt klart der, men også det der med den synergi, der er i at være en holdspiller. Jeg tror i hvert fald idrætsfaget største styrke er, at vi nogle gange skal lykkes som et hold og som en gruppe. Hvorimod man kan sige matematikken, så er det ofte mig selv, og i dansk, hvor god du er til at skrive dansk stil. Det er jo som regel en proces, der foregår med én selv, men mange af de her ting (i idræt) gør jo, at man kan flytte grænser i fællesskab. Og der er idrætsfaget rigtig godt.

Interviewer
Fungerede det? At I lod eleverne bestemme?
Emil (2)
Ja, men det positive ved dette er jo selvfølgelig der er jo nogle motiverede elever man har på de her hold. Problemet er jo så også bare, at der kan jo blive nogle ting de ikke kommer til at arbejde med. Nu kan vi sige det her lige bortset fra dansen her, kan man sige, så er det her jo meget boldspilspræget, og det er jo et indholdsområdet de skal omkring boldbasis og boldspil, og derved ser jeg ikke noget problem i, at der er nogen der ikke får spillet badminton og nogle der ikke får spillet fodbold for eksempel. Men bare det at de har noget bold basis omkring det. Men, fordi det her måske kan blive en ramme, så er det jo som jeg siger, at det vil jo et eller andet omfang gå lidt ud over faget, da der vil være nogle mål, der bliver sværere at nå. Så det kan jo godt være, at der skal tænkes lidt anderledes i forhold til, hvordan formen ligesom skal præsenteres for eleverne.

Emil (3)

Altså nu for eksempel, så vi har en syvende årgang lige nu, og den er meget besværlig. En meget besværlig årgang vi har. Jeg har både nogle drenge, de er næsten umulige. De er alle mulige steder og ja og nogle af pigerne gider decideret ikke. De er lidt besværlige. Vi har prøvet lidt mange forskellige ting. Nu er vi så her, at jeg har haft et forløb med dem, hvor de har ønsket nogle ting, som de gerne vil, så der er nogle, der jeg tror de er en 7-8 piger, og de laver noget dans sammen med en lærer. Og så er der en kæmpe gruppe drenge, der spiller noget fodbold, og så er der nogle, der spiller noget volleyball, og så er der. Så har jeg et hold med nogle, der spiller noget badminton

Interviewer

Hvis vi lige går tilbage til det spørgsmål om, at du anvendte fællesmål, tror du, at det vil ændre din tilgang til at anvende Fælles Mål? Nu, når prøverne er afskaffet?

Emil (5)

Nej, det gør det ikke. Så synes jeg jo, at der vil jeg jo selv synes jeg var lidt en kylling og lige det der hul, som jeg kunne bruge. Som jeg sagde tidligere, jeg kunne frygte nogle andre kollegaer rundt omkring ville gøre. Tænke: at eleverne bliver så svære at have med at gøre og forældrene bakker ikke op omkring det. Så er det sgu bare nemmest at sige, når jamen altså lige meget med det, så lad da for fanden de der drenge spille fodbold og de der piger spil rundbold, og så har jeg det nemmere, altså i stedet for at tage den hårde kamp. Så er det man går på kompromis med fagets Fælles Mål, men så er det også det der med at kan man så se sig selv i øjnene og sige: Jamen er jeg dybest set en god nok idrætslærer, eller er jeg bare til fals? Og det vil jeg ikke det. Der vil jeg blive ved med at kæmpe for både for faget, men også for at undervise. Undervise, som jeg mener skal undervises i det.

Interviewer

Hvis vi så ser på det på omkring undervisningens indhold.

Tine (4)

Ja, for nogle lærere. Jeg tror der er nogle lærere, der falder tilbage til en bold og 20 veste, for at være helt ærlig. Så hvis man ikke lige var så mega ferm til det, så var idrætsprøven jo med til, at man skulle have det med i sin undervisning. Det tror jeg, at der er nogen, der kommer til at glide glat henover nu, fordi nu er de ikke hængt op på det. Det lyder, og det lyder. Det er totalt

fordomsfuldt, for det har jeg reelt faktisk ikke noget, altså det ved jeg jo i princippet ikke. Altså, man kan sige med prøven har man jo været nødt til at skulle ind om alle områder, også de områder som man ikke rigtig havde lyst til. Altså sådan noget som redskabsgymnastik og dans, musik, bevægelse og sådan noget. Ja. Men, men det er sådan et eller andet. Det er jo et eller andet sted bare en eller anden beskyldning.

Interviewer

Hvordan ser du så på det, når vi har fokus på elevernes engagement?

Tine (10)

Vi har jo stadig væk, der er jo stadigvæk årskaraktter og standpunktskaraktter. Så man kan sige der. De bliver jo stadigvæk vurderet på den på den daglige indsats. Så jeg tror ikke det. Jeg tror simpelthen ikke det ændrer noget. Det tror jeg ikke der gør.

Interviewer

Så, hvis jeg skal forstå dig ret, så rent indholdsmæssigt og idrætsundervisningens kvalitet kommer til at falde?

Martin (6)

Det frygter jeg. Ja, det gør jeg faktisk. Ja, man skal jo lægge sig mere i selen, hvis man skal forbedre sine elever til en prøve. En mulig prøve. For så er du nødt til i ottende klasse at forholde dig til, at dine elever i niende klasse måske skal til prøve. Der er nogle ting, du skal igennem, som er mere alsidige, end hvis prøven ikke var der. Så er det måske ikke helt så afgørende, om de lige kommer omkring med alle indholdsområder. Det er måske heller ikke så afgørende, om de rent faktisk forstår sig på faget, de kan måske bare lave nogle aktiviteter uden egentlige mål. Grunden til jeg frygter det er jo fordi det er jo ligesom international forskning også viser, at idrætslærere også laver mange aktiviteter uden at det egentlig sådan, altså står målrettet mod noget.

Interviewer

Hvorfor tror du, at det er så spredt som det der?

Martin (7)

Det er fordi vi idrætslærere vi kommer vidt forskellige steder fra. Vi er jo meget forskellige i, hvor ambitiøse vi er. Og vi har også personlige holdninger til uddannelsessystemet, om man skal udprøve elever og i hvor mange fag og så videre. Så det fortæller jo lidt om, hvor forskellige vi er som idrætslærere, og derfor er der jo ikke, hvis man heller ikke har en prøve, hvor man har et fag, der er

så bredt, så der er jo ikke mange holdepunkter. Det betyder jo, at idrætsundervisningen, også på den enkelte skole, kan være vidt forskellig fra lærer til lærer og fra klasse til klasse, og især mellem skole også, som har forskellige faciliteter. Der kan være kæmpe forskel. Og det bliver endnu større, fordi man ikke har holdepunkterne, at man ikke har idrætsprøven, den mulige idrætsprøve, som holdepunkt længere. Der kan være masser af elever, der aldrig har haft f.eks. dans eller parkour i skolen, eller hvornår de nu engang er færdige. Og det er også fint nok, at de ikke gør det ens. Det er helt med på, men lærerens personlige præferencer kommer 100% til at fylde mere. På godt og ondt. Og når jeg siger på ondt, så er det jo fordi der er nogle lærere, der kommer til at undervise rigtig meget i det sammen. Og det er ikke kun godt, fordi så er der mange læringsmuligheder, som eleverne ikke får.

Interviewer

Altså tænker du, at det bliver et så omdiskuteret emne nu, at der er nogen, der presser på, at vi skal have prøve igen. Tror du, at vi kommer tilbage til det?

Martin (14)

Det ved jeg simpelthen ikke. Jeg tror, jeg er for langt fra debatten. Jeg er ikke gået ind i den her gang andet end jeg har læst lidt, og så har jeg også hørt noget radio omkring, hvor Mathias Tesfaye også blev interviewet. Ja, for nogle uger siden var der også en idrætslærer som den første, der ringede ind og sagde: Hvad skal han nu sige til sin leder omkring, at prøven er afskaffet? Og så siger Mattias jo, som det jo rigtigt nok, altså målene er der jo stadigvæk, hvis vi bare holder hinanden op på, at vi også underviser efter dem. Men jeg er bare kritisk i forhold til hvem er det, der skal holde idrætslærerne op på det. Jeg tror, vi vender tilbage til tidligere tider, stille og roligt.

Interviewer

Hvordan ser du på aftalen om at afskaffe idrætsprøven?

Martin

Ja, jeg har skimmet den igennem, og jeg lagde mærke til, at den er jo helt væk, så derfor ærgrer det mig jo, fordi jeg jo frygter, hvad det kommer til at betyde for fagets kvalitet. Undervisningen, der kommer til at foregå i skolen. Du kan faktisk få historikken Så var jeg den, der kastede den første snobold i forhold til at sætte gang i denne her prøve. Fordi jeg opdagede i marts 2009, at man ville lave prøver, altså Undervisningsministeriet, ville lave prøver i praktisk/musiske fag, bare ikke i idræt, og det synes jeg var lidt ærgerligt. Så derfor gik jeg i pressen. Jeg var formand for Dansk Idrætslærerforening dengang, og så var der en journalist fra Politiken, der gerne ville

skrive en artikel om det, hvor han så også interviewede Bertel Haarder og andre. Bertel Haarder, der var undervisningsminister dengang, og jeg var også i Clinch, hedder det, med Dorthe Lange, næstformand for Danmarks Lærerforening, som mente, man bare skulle lave nogle efteruddannelseskurser, og det mente jeg ikke helt kunne gøre det, forhold til at hæve fagets kvalitet.

Og så var jeg i ministeriet med Børge Koch, tidligere videnscenter leder ved UC SYD og der aftalte vi så, at videncentret fører den her videre og begynder at lave nogle forsøg med prøver i idræt 2010, 2011 og 2012. Og så kom bekendtgørelsen, aftalereformen i 2013, at nu indførte man prøver. Så, så det jeg fornemmer, uden at man måske helt kan bevise det er jo også, at mange steder er idrætsundervisning blevet bedre, fordi ligesom det viste sig i 2009 når man laver prøver i kristendom, jamen så blev eleverne motiverede, lærerne blev mere motiveret og ledelsen ansatte nogle lærere til at undervise i kristendom, som rent faktisk handlede om at havde linjefag til eksamen. Og det var noget det samme, der skete i idræt også. Og faget blev jo, faget fik jo også mere fokus på det der dengang hed idrættens værdier og kultur, det der i dag hedder i idrætskultur og relationer. Altså de to kompetenceområder fik jo mere vægt, fordi der skulle være tema i prøven, så den drivkraft prøven er, i forhold til, at få de Fælles Mål prioriteret. Den er jeg nervøs for, at den forsvinder, fordi der er jo ikke nogen, der kommer efter idrætslærerne i forhold til, hvordan de underviser. Det er jo ikke et fag, som vi forældre sådan vender tilbage omkring ret tit i forhold til, hvad der foregår i forhold til om undervisning nu også lever op til samarbejde, ansvar osv. De mål, der er i de områder der. Så derfor frygter jeg jo bare, at når man ikke har prøven, jamen så falder man lidt af på den som idrætslærer

Interviewer

Hvorfor tror du, at de gør det? [At der er nogle områder, som lærerne læner sig mere ind i end andre]

Katrine (8)

Jamen, jeg tænker det er, fordi det er det de er opdraget inde i. Det er måske den egen interesse. Størstedelen af de idrætslærere, der underviser, de underviser også, fordi de selv elsker idræt. Så hvis man selv har spillet meget bold, så ryger der nok mere bold på den årsplan end der ryger kropsbasis. Men prøven har sikret, at læreren også skulle præsentere eleverne for kropsbasis, altså skabe en variation og sørge for, at alle indholdsområder bliver præsenteret for eleverne.

Interviewer

Hvis vi ser på det fra elevernes side. Hvad tror du, de mister eller får? At man fjerner idrætsprøven

Katrine (15)

Det gør også, at nogle elever bliver stillet i en sårbar situation på en anden måde, end de måske nogle gange gør i andre fag. Fordi der er det her kropslige produkt, så der skal være nogle lærere, som på en eller anden måde, være god til at lave gruppearbejde, kan man sige, og god til at vejlede for, at eleverne får den her oplevelse. Så det synes jeg eleverne mister, en anden måde at arbejde sammen på. Og så mister de muligheden for at vise, at kroppen også har en særlig betydning, og det ikke kun er hovedet vi har med, når man går i skole. Hvad de så får, det bliver lige hypotetisk. Jeg tænker egentlig, at hvis vi satser på, at lærerne stadigvæk har lyst til at løse faget ud fra fagets formål, så får de vel bare et fag uden en prøve.

Interviewer

Hvad tænker du, at eleverne de mister eller får ved at man afskaffer prøven?

Jens (9)

Jeg tænker netop, at de får mere medindflydelse. Altså de ved, at der er et standpunkt, så det bliver ikke et ligegyldigt fag. Men, jeg tror også rent faktisk, at man får et mere socialt fællesskab omkring nogle ting, fordi vi kan lade eleverne stå for nogle områder i undervisningen. De skal selvfølgelig kunne nogle ting, men det er ikke målet, at de skal være dygtige. Det er lige så målet, at de skal være inddraget i det. Man kan måske få nogle elever med, som før sprang fra på grund af prøven. Så jeg tror på, at de har brug for nogle pauser, hvor det ikke handler om karaktererne. Jeg er med på standpunktet er der, men jeg tror, det bliver noget andet end, at eleverne er meget målrettede på karakterer hele tiden.

Interviewer

Hvad tænker du, at de mister eller får med, at man fjerner prøven?

Lise (11)

Altså er der selvfølgelig nogen, og det er jo selvfølgelig det, der er med, sådan som det har været nu, hvor der er nogle udtræk, jamen så er der selvfølgelig nogle, som hellere vil trække idræt, end

de vil for eksempel trække tysk. Altså fordi der er nogle, der kropsligt bedre. Men der er jo også nogle, der er kropsligt dårligere. Og ja. Jeg tror egentlig ikke. Som jeg siger, så dem der bliver motiveret af at få karakterer, men de får jo stadig væk, går jeg ud fra, årskaracteren, som jo er en lige så stor faktor for dem, så jeg tænker egentlig ikke, at de mister så meget.

Interviewer

I forlængelse af det, hvordan tackler du så nogle elever, der i princippet ikke er motiveret for idræt. Hvordan får du dem med?

Lise (13)

Årh, det er faktisk svært, synes jeg, For nogle er jo bare, har jo bare nogle evner og noget, jeg tror rigtig meget på, at man skal spille så lidt fodbold som muligt-agtigt. Eller de der færdige spil. For så er der bare nogle, der kommer med nogle forcer, hvor vi andre bare slet ikke kan følge med. Så de helt færdige spil, især dem som mange af dem går til håndbold, fodbold og sådan noget. Der tror jeg, at hvis vi spiller for meget af det, så er der for mange, der bliver sat af, og nogle, der bare kører selv. Så egentlig hellere nogle lidt alternative spil eller nogle, hvor det ikke nødvendigvis er dem der er hurtigst med en bold, der kommer til at styre det hele. Det giver de andre mulighed for deltagelse. Og så tror jeg også det er at have fokus på det sociale, på det holdmæssige. Det at være sammen med nogle, kan betyde meget for nogle

Interviewer

Hvordan ser du så på det med fokus på eleveres motivation?

Lise (12)

Jeg synes faktisk, at den prøve, der ligger nu, den er for omfattende for dem. Altså forskellige indholdsområder og temaer, og de skal både det ene og det andet og det tredje. Altså, jeg synes, det er for overvældende for dem. Og for altså et eller andet sted, måske sådan lidt for utrygt for dem. Så på den måde, så tænker jeg ikke prøven som motivationsfaktor som sådan.

Bilag 7 – Elevinterviews

Interviewer Hvad er det så helt specifikt de har gjort, der gjorde undervisningen spændende?
Sofie (1) De får det til sådan at blive sådan en god time, så de bruger måske lidt mere tid på, at jamen nu øver vi lidt basket. At de ligesom laver nogle forskellige ting, varierer lidt i hvad de laver og måske så ja prøve nye ting.
Interviewer Hvad bliver du motiveret af i idræt?
Sofie (4) Jeg bliver tit motiveret af karakterer. Det der med, at man godt vil klare sig godt og sådan noget.
Interviewer Hvad giver dig lyst til at lære noget i idræt?
Sofie (5) Jeg tror det er meget sådan, at det er tingene man gør i hold. Det er ikke så meget individuelt og sådan. Sådan holdmæssigt
Interviewer Hvorfor tror du, at de synes, at idræt er det værste?
Sofie (9) Jeg ved ikke. Ja, de har måske ikke sådan super kondition, og forstår måske ikke helt, hvorfor man skal lære de forskellige ting og kan ikke lide at gøre ting foran andre. Derfor er det tit sådan, i for eksempel atletik, hvor der er mange, altså jeg kan godt lide at springe, men der synes næsten alle andre piger, at de får præstationsangst, fordi alle står og kigger på dem, og de kan ikke løbe så hurtigt og kan ikke hoppe så langt, så gider de faktisk ikke at være med.
Interviewer Hvad giver dig lyst til at lære noget i idræt?
Valdemar (2) Det er vel nok mest, når man, når man har det sjovt, og man laver noget, man godt kan lide. Altså nogle gange så er det også fedt nok at lave noget nyt. F.eks. det der ultimate, det vidste jeg ikke,

hvad var. Men så lærte jeg det her på skolen, og så var det fedt. Men nogle gange så er det lidt sådan nogle ting jeg ikke rigtig synes er sjovt nogle gange.

Interviewer

Hvad gør du i de situationer, hvor du ikke er så motiveret for det?

Valdemar (3)

Så gør jeg det bare alligevel. Det bliver jeg lidt nødt til.

Interviewer

Hvorfor det?

Valdemar (3)

Fordi der er chance for, at jeg skal op i prøven, og fordi jeg gerne vil holde mine karakterer oppe.

Interviewer

Hvilken rolle spiller dine klassekammerater i forhold til din tilgang til idræt?

Valdemar (6)

Ja, de spiller meget. Når jeg er sammen med venner, så har jeg det jo sjovere, og så bruger jeg nok også mere energi.

Interviewer

Har du haft en lærer, der har gjort idræt spændende? Eller har du en?

Rasmus (11)

Jeg synes det. Alle mine lærere har gennem tiden været gode til at komme rundt om nogle forskellige ting, så man kan prøve noget nyt. At det ikke bare er fodbold og håndbold hele tiden, men også prøvet nogle ting, så nogle af dem har været sjove, men nogle (områder) har jo heller ikke været det fedeste.

Interviewer

Hvilken rolle spiller dine klassekammerater i forhold til din tilgang til idræt?

Rasmus (7)

Jeg tænker, de har en vigtig rolle. Det der med, at der er nogle, man også kan lave tingene med. Så der er jo mange i klassen, de er gode til at være med og deltage ordentlig i tingene. Det gør også noget, at det gør det jo også sjovt, når folk er med og deltager. Fordi, hvis det bare var nogen, der bare sad over i hjørnet og ikke var med, så ville det ikke være sjovt idræt.

Interviewer

Ja, hvad er det der gør, at det bliver mere spændende?

Rasmus (8)

Jamen det der med at kan deltage bedre i tingene. Jeg tænker, hvis man har svært ved at kunne lave eller udføre det, så kan det også være svært at være med. Det kan være en stor udfordring.

Interviewer

Hvordan føler du, at din egen præstation påvirker din tilgang i idræt?

Rasmus (10)

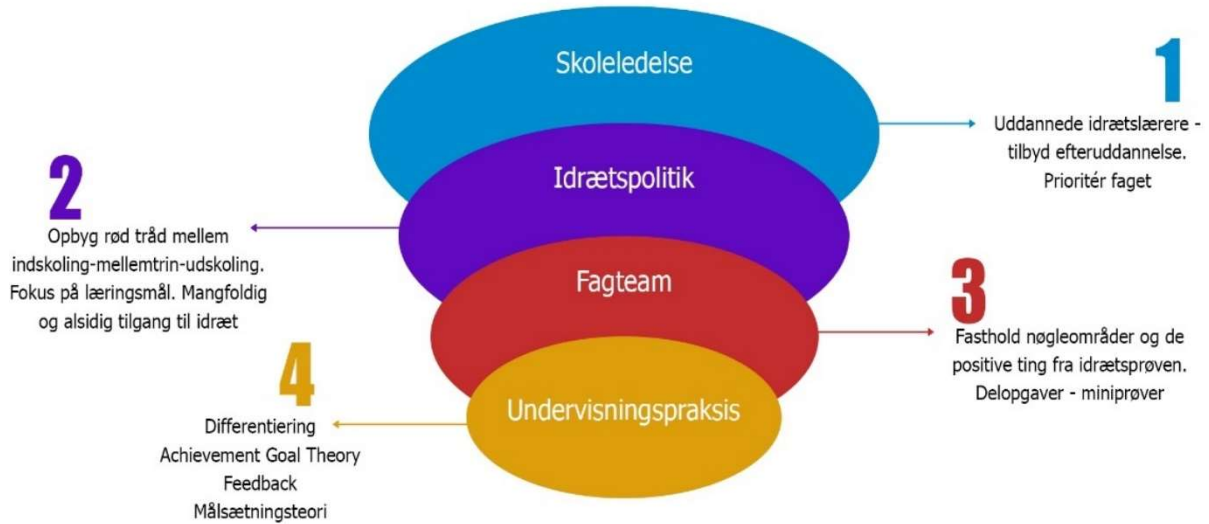
Jeg tænker, når jeg klarer mig godt, så får man jo den der succes følelsen. Og det tænker jeg også så, når jeg klarer mig godt, så føler jeg, at jeg gør det godt, og det giver noget. Så ja, det er bare godt, føler jeg.

Bilag 8 – Interviewguide – Eleverne

- Hvordan er dit forhold til faget idræt?
- Hvad giver dig lyst til at lære noget i idræt? - Hvad giver dig ikke lyst til at lære noget i idræt?
- Hvornår oplever du idrætsundervisningen som kedelig – og hvornår er det svært, at blive optaget af tingene?
- Hvad gør en idrætstime god i dine øjne? - Hvad gør en idrætstime dårlig i dine øjne?
- Hvilken betydning har idrætslæreren for dig og undervisningen?
- Har du haft en lærer, der har gjort idræt spændende? ▪ Hvis ja: Hvad gjorde de, der gjorde det spændende? ▪ Hvis nej: Hvad tænker du, at de kunne have gjort? - Hvad gjorde, at det blev spændende?
- Hvilken rolle spiller dine klassekammerater i forhold til din motivation i idræt?
- Er der noget i idrætsundervisningen, som du synes er bedre end andet?
- Nu har din klasse trukket idræt til eksamen – havde du håbet på, at I trak det inden i trak det?
- Hvilke aktiviteter i idrætsundervisningen synes du er mest udfordrende, og hvordan påvirker det din motivation?
- Hvordan føler du, at din egen præstation påvirker din motivation i idrætsundervisningen?
- Hvad bliver du motiveret af i idræt? - Hvad bliver du umotiveret af i idræt?

Bilag 9 – Handleforslag

Organisatoriske niveauer

Undervisningspraksis

